

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA

URED ZA SPRJEČAVANJE
PRANJA NOVCA

FINANCIJSKO – OBAVJEŠTAJNA JEDINICA

**GODIŠNJE
IZVJEŠĆE O RADU UREDA
ZA 2020. GODINU**

Zagreb, lipanj 2021.

Sadržaj

1. SUSTAV SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA U REPUBLICI HRVATSKOJ	6
1.1. Zakonodavni okvir	6
1.2. Dionici sustava sprječavanja pn/ft u Republici Hrvatskoj	8
1.2.1. Tijela prevencije	8
1.2.2. Nadzorna tijela i njihova nadležnost	8
1.2.3. Ured za sprječavanje pranja novca: financijsko-obavještajna jedinica	9
1.2.4. Tijela kaznenog progona	9
1.2.5. Pravosuđe	10
2. ULOGA I ZADAĆE UREDA ZA SPRJEČAVANJE PRANJA NOVCA KAO FINACIJSKO – OBAVJEŠTAJNE JEDINICE REPUBLIKE HRVATSKE	12
2.1. Uloga, nadležnost, ovlasti i resursi Ureda	12
2.1.1. Samostalnost i operativna neovisnost Ureda	13
2.1.2. Organizacijska struktura Ureda	13
2.1.3. Kadrovska popunjenost Ureda za sprječavanje pranja novca	14
2.2. Odnosi s javnošću Ureda za sprječavanje pranja novca	15
2.3. Zaštita i čuvanje podataka, informacija i dokumentacije od strane Ureda	15
2.3.1. Zaštita informacija: standardi o zaštiti i čuvanju podataka	15
2.3.2. Zaštita i čuvanje podataka, informacija i dokumentacije Ureda	16
3. ANALITIČKO-OBAVJEŠTAJNI RAD UREDA	17
3.1. Ključni pokazatelji o analitičko obavještajnom radu Ureda	18
3.2. Zaprimanje obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u 2020.	19
3.3. Zaprimanje obavijesti o gotovinskim transakcijama u 2020.	20
3.4. Analitički predmeti Ureda	20
3.5. Zamolbe inozemnih financijsko obavještajnih jedinica	23
3.5.1. Međunarodna razmjena podataka u 2020.	23
3.6. Primjena specifičnih mjera u analitičko obavještajnom radu	26
3.6.1. Nalog obvezniku za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije	26
3.6.2. Nalog obvezniku za stalno praćenje financijskog poslovanje stranke	26
3.7. Slučajevi dostavljeni od strane Ureda nadležnim tijelima	27
3.8. Aktivnosti Ureda u suzbijanju financiranja terorizma u 2020.	29
3.9. Pregled i vođenje jedinstvene statistike sustava suzbijanja pn/ft u 2020.	30
4. STRATEGIJSKE ANALIZE	32
4.1. Izvješća (proizvodi) strategijskih analiza u 2020.	32
4.2. Obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u 2020.	32
4.3. Lista indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija, sredstava i osoba	36
4.4. Obavijesti o gotovinskim transakcijama u 2020.	37
5. PREVENCIJA I NADZOR OBVEZNIKA	42
5.1. Neizravni nadzor primjene Zakona kod obveznika	42
5.2. Stručno osposobljavanje i izobrazba obveznika	43
5.3. Projekt uspostave Registra stvarnih vlasnika	44
6. MEĐUINSTITUCIONALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA UREDA	46
6.1. Međuinstitucionalna suradnja Ureda	46
6.1.1. Nacionalna procjena rizika od pranja novca i financiranja terorizma	46
6.2. Međunarodna suradnja	48
6.3. Peti krug evaluacije Republike Hrvatske od strane MONEYVAL-a	51
7. PRIKAZ SLUČAJEVA DOSTAVLJENIH OD STRANE UREDA NADLEŽNIM TIJELIMA	53
8. TIPOLOGIJE, UZORCI, TRENDOVI PRANJA NOVCA	65
8.1. Tipologije pranja novca	65
8.2. Tipologije sumnjivih transakcija izvan bankarskog sektora	66
8.3. Trendovi pranja novca	66
8.4. Procjena tekućih i budućih opasnosti od pranja novca u Republici Hrvatskoj	67
9. OCJENA RADA UREDA OD STRANE MEĐUNARODNIH INSTITUCIJA	68
10. PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE RADA UREDA I AKTIVNOSTI DRUGIH DIONIKA U SUSTAVU SPNFT	69

Analitička obrada Ureda	postupak prikupljanja, procjene, analiziranja, povezivanja i tumačenja podataka i informacija s izradom konačnog analitičkog proizvoda
Analitički slučaj Ureda	predmet Ureda u kojem se provodi analitička obrada
DC	države članice Europske unije
Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/1108	Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/1108 od 7. svibnja 2018. o dopuni Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća regulatornim tehničkim standardima o kriterijima za imenovanje središnjih kontaktnih točaka za izdavatelje elektroničkog novca i pružatelje platnih usluga i pravilima o njihovim funkcijama
Direktiva (EU) 2015/849	Direktiva (EU) 2015/849 Europskoga parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprječavanju korištenja financijskoga sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) 648/2012 Europskoga parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 141, 5. 6. 2015.)
Direktiva (EU) 2018/843	Direktivi (EU) 2018/843 Europskoga parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive (EU) 2015/849 o sprječavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma i o izmjeni direktiva 2009/138/EZ i 2013/36/EU (Tekst značajan za EGP) (SL L 156, 19. 6. 2018.)
DORH	Državno odvjetništvo Republike Hrvatske
Egmont grupa	Međunarodno udruženje financijsko obavještajnih jedinica
EU	Europska unija
FATF	Grupa za financijsku akciju protiv pranja novca
Financijsko-obavještajna jedinica	Središnje nacionalno tijelo za zaprimanje i analizu sumnjivih transakcija i drugih informacija sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma te za dostavljanje rezultata analize nadležnim tijelima (u Republici Hrvatskoj: Ured za sprječavanje pranja novca)
FIU	eng. financial intelligence unit, vidi financijsko-obavještajna jedinica
FOJ	vidi financijsko obavještajna jedinica
Indikator za prepoznavanje pn/ft	Podatak ili skup podataka (specifičnosti, okolnosti) koji samostalno ili kumulativno upućuju na sumnju u pn/ft i olakšavaju prepoznavanje sumnjivih transakcija i osoba
KZ	Kazneni zakon
MIRS	Međuinstitucionalna radna skupina za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma
MONEYVAL	Odbor stručnjaka (Vijeća Europe) za procjenu mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
Obveznik	Fizička i pravna osobe iz članka 9. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma koji provode mjere, radnje i postupke za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma
OGT	Obavijest o gotovinskim transakcijama

OpAT	Operativna analiza sumnjivih transakcija iz članka 138. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma
PNFT	Pranje novca i financiranje terorizma
SPNFT	Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma
Sumnjiva transakcija	Svaka transakcija za koju obveznik ili nadležno tijelo procijeni da u vezi s njom, sredstvima ili s osobom koja obavlja transakciju postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, odnosno da transakcija uključuje sredstva proizašla iz nezakonitih aktivnosti
Ured	Ured za sprječavanje pranja novca
Uredba (EU) 2015/847	Uredba (EU) 2015/847 Europskoga parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) 1781/2006 (Tekst značajan za EGP) (SL L 141, 5. 6. 2015.)
Uredba (EU) 1889/2005	Uredba (EZ) br. 1889/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o kontrolama gotovine koja se unosi u Zajednicu ili iznosi iz Zajednice (Tekst značajan za EGP) (SL L 309, 25. 11. 2005.)
Zakon	Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma

UVOD

Ured kao financijsko – obavještajna jedinica Republike Hrvatske sastavlja godišnje Izvješće o radu¹ u kojem su prikazani ključni pokazatelji o: broju obavijesti o sumnjivim i gotovinskim transakcijama zaprimljenih od banaka i drugih obveznika, broju inicijativa sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma zaprimljenih od državnih tijela i inozemnih financijsko-obavještajnih jedinica, broju otvorenih predmeta sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma, statističke podatke o međuinstitucionalnoj i međunarodnoj suradnji, broju blokada sumnjivih transakcija, broju slučajeva sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma dostavljenih od strane Ureda nadležnim tijelima na daljnje postupanje i procesuiranje u cilju utvrđivanja nezakonitog karaktera sredstava analiziranih u sumnjivim transakcijama. Izvješće o radu uključuje i ocjene o radu Ureda od strane međunarodnih eksperata (MONEYVAL-a).

Zakon i međunarodni standardi određuju da sustav sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma nije u nadležnosti samo jedne institucije nego je to sustav u kojem je zakonski definirana uloga Ureda kao financijsko-obavještajne jedinice Republike Hrvatske, odnosno uloga drugih dionika iz sustava sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma i njihova međusobna interakcija i suradnja.

Dakle, Ured je sukladno Zakonu i međunarodnim standardima financijsko-obavještajna jedinica Republike Hrvatske, odnosno Ured je središnja nacionalna administrativna jedinica nadležna za primanje i analiziranje obavijesti o sumnjivim transakcijama i drugih informacija te za i dostavljanje rezultata svojih operativnih analiza kao financijsko-obavještajnih podataka i svih drugih relevantnih informacija nadležnim tijelima informacija na daljnje postupanje i procesuiranje kada utvrdi da u konkretnom slučaju postoje razlozi za sumnju na pranje novca i financiranje terorizma.

U izvješću su navedeni statistički podatci iz područja rada ustrojstvenih jedinica: Službe za financijsko-obavještajnu analitiku koja uključuje ključne pokazatelje o radu Ureda, Službe za prevenciju i nadzor obveznika koja uključuje normativne aktivnosti, Službe za strategijske analize i informacijski sustava koja uključuje utvrđivanje tipologija, uzoraka i trendova pranja novca u Republici Hrvatskoj te Službe za međuinstitucionalnu i međunarodnu suradnju koja uključuje pokazatelje o međunarodnoj suradnji Ureda s inozemnim financijsko – obavještajnim jedinicama.

Na temelju članka 99. st. 4. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma („Narodne novine“ broj 108/17, 39/19) Ured putem Ministarstva financija podnosi Vladi Republike Hrvatske Izvješće o radu. Izvješće o radu Ureda odnosi se za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2020.

¹ Izvješće o radu Ureda za 2019. Vlada Republike Hrvatske prihvatila je dana 9. srpnja 2020. godine. Zaključkom pod brojem KLASA: 022-03/20-07/170, URBROJ: 50301-25/16-20-3

1. SUSTAV SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

1.1. Zakonodavni okvir

Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma ima preventivni karakter i njime se propisuju mjere, radnje i postupci obveznika iz financijskoga i nefinancijskoga sektora, zadaće Ureda kao financijsko obavještajne jedinice te postupanja drugih nadležnih državnih tijela iz sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, a u svrhu zaštite financijskoga sustava od korištenja za pranje novca i financiranja terorizma.

Zakon o sprječavanju pranja novca („Narodne novine“, br. 69/97), koji je stupio na snagu 1. studenog 1997., postavio je temelje za uspostavu preventivnog sustava u području sprječavanja pranja novca u Republici Hrvatskoj.

Republika Hrvatska je 1. siječnju 2018. donijela je pravni okvir za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorizma, sadržan u **Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma („Narodne novine“ broj 108/17)**, kojim je prenesena Direktiva (EU) 2015/849, Uredba (EU) 2015/847, Uredba (EU) 1889/2005, Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/108 u preventivni pravni okvir Republike Hrvatske.

Donošenje Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma iz 2018. predstavlja važan korak u poboljšanju i jačanju postojećeg sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj, čime je pravni okvir ojačan i usklađen s pravnim okvirom koji postoji u Evropskoj Uniji. Polazeći od glavnih ciljeva za daljnjom harmonizacijom preventivnog okvira Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije te radi jačanja učinkovitosti zaštite financijskog sustava od korištenja za pranje novca i financiranja terorizma poboljšanjem postojećih i uvođenjem novih preventivnih mjera, Zakonom su uređena sljedeća područja:

- nacionalna procjena rizika od pranja novca i financiranja terorizma
- procjena rizika stranke za pranje novca i financiranje terorizma
- ograničenja u poslovanju s gotovinom za pravne ili fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost u Republici Hrvatskoj
- uspostavljanje Registra stvarnih vlasnika pravnih subjekata radi transparentnosti podataka o stvarnom vlasniku pravnih subjekata
- prikupljanje podataka o izvoru sredstava za gotovinske transakcije u vrijednosti od 200.000,00 kuna i većoj
- nova definicija pojma „politički izložene osobe“
- jačanje institucionalne i operativne neovisnosti Ureda za sprječavanje pranja novca kao financijsko obavještajne jedinice sukladno međunarodnim standardima
- detaljnije propisivanje roka obveznicima vezano za izdavanje i trajanje naloga Ureda
- nove tehnologije razmjene informacija među financijsko obavještajnim jedinicama
- sankcija za obveznike primjene Zakona koje su proporcionalne i odvraćajuće u slučaju nepoštovanja odredaba Zakona.

Donošenjem revidiranog okvira za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma sadržanog u Direktivi (EU) 2018/843, Republika Hrvatska je 1. siječnja 2020. donijela **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma („Narodne novine“ broj 39/2019)**. Donesene izmjene i dopune Zakona usmjerene su na:

- proširenje popisa obveznika na platforme za zamjenu virtualne valute i pružatelja usluga skrbničkih novčanika te definicija virtualnih valuta

- dodatne zahtjeve u pogledu provođenja, praćenja Nacionalne procijene rizika od pranja novca i financiranja terorizma
- zahtjeve analize, procijene i upravljanja rizikom od pranja novca i financiranja terorizma pojedine stranke, poslovnog odnosa/transakcije
- proširenje identifikacije i utvrđivanja identiteta stranke koja uključuju sredstva elektroničke identifikacije
- uključivanje pojačanih mjera dubinske analize prema visokorizičnim zemljama
- propisivanje nižeg praga za platne instrumente s unaprijed uplaćenim sredstvima s 250 EUR na 150 EUR u pogledu izuzeća od provođenja mjera dubinske analize
- uvođenje javnog pristupa Registru stvarnih vlasnika pravnih subjekata radi transparentnosti podataka o stvarnom vlasniku pravnih subjekata
- uvođenje popisa istaknutih javnih dužnosti u Republici Hrvatskoj čiji se nositelji smatraju „politički izloženim osobama“
- detaljno propisivanje međunarodne suradnje Ureda za sprječavanje pranja novca kao financijsko-obavještajne jedinice sukladno međunarodnim standardima
- detaljno propisivanje suradnje između nadležnih nadzornih tijela
- preporuke MONEYVAL-a usvojenima na 56. plenarnoj sjednici.

Odredbe Zakona, koje se odnose na sprječavanje i otkrivanje pranja novca, odgovarajuće se primjenjuju i na sprječavanje i otkrivanje financiranja terorizma s ciljem sprječavanja i otkrivanja aktivnosti pojedinaca, pravnih osoba, skupina i organizacija u vezi s financiranjem terorizma.

Donošenjem Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, ustrojavanjem Ureda kao financijsko obavještajne jedinice (FOJ RH), te propisivanjem pranja novca (1996.) i financiranja terorizma (2004.) kao posebnih kaznenih djela, Republika Hrvatska je uspostavila zakonodavni i institucionalni okvir kojim se sprječava i sankcionira zloupotreba korištenja financijskog sustava za pranje novca i financiranje terorizma (**vidi Shemu br. 1**).

Shema br. 1

1.2. Dionici sustava sprječavanja pn/ft u Republici Hrvatskoj

Sustav sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj nije u nadležnosti samo jedne institucije nego je to sustav u kojem su zakonski definirane uloge svakog dionika i njihova međusobna interakcija i suradnja, a čine ga:

- **tijela prevencije:** obveznici (banke i drugi),
- **Ured za sprječavanje pranja novca**, kao FOJ RH
- **nadzorna tijela:** nadzorne službe ministarstva nadležnoga za financije (Porezna uprava, Carinska uprava i Financijski inspektorat), Hrvatska narodna banka, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga te
- **tijela kaznenog progona** (Policija i Državno odvjetništvo)
- **pravosuđe**

1.2.1. Tijela prevencije

Obveznici iz članka 9. Zakona: banke, štedne banke, kreditne unije, ovlaštene mjenjači, osiguravajuća društva, priređivači igara na sreću, brokeri, odvjetnici, javni bilježnici, vanjski računovođe, porezni savjetnici, te obveznici pružanja usluga razmjene virtualnih i fiducijarnih valuta, pružanja skrbničke usluge novčanika i drugi obveznici.

Ključni elementi preventivnog sustava za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma su sljedeće mjere koje provode banke i drugi obveznici:

- dubinska analiza klijenta primjenom standarda „upoznaj svoga klijenta“ (utvrđivanje i provjeravanje identiteta stranke te utvrđivanje i provjeravanje identiteta stvarnog vlasnika stranke i dr.)
- prijava sumnjivih (gotovinskih i bezgotovinskih) transakcija, sumnjivih sredstava i osoba Uredu od strane obveznika prije obavljanja sumnjive transakcije kada banke i drugi obveznici utvrde sumnju na pranje novca i financiranje terorizma, bez obzira na visinu transakcije (članak 56. i 57. Zakona)
- provođenje naloga za stalno praćenje financijskoga poslovanja stranke može trajati najviše tri mjeseca, a u opravdanim slučajevima trajanje naloga može se produžiti svaki put za još jedan mjesec, s tim da provođenje naloga ukupno može trajati najdulje šest mjeseci od izdavanja istoga (članak 119. Zakona)
- ovlast Ureda za izdavanjem naloga bankama i drugim obveznicima za privremenim zaustavljanjem obavljanja sumnjive transakcije (tzv. blokade sumnjive transakcije) na rok od 120 sati (članak 117. Zakona).

1.2.2. Nadzorna tijela i njihova nadležnost

Tablica 1. Nadzorna tijela i njihova nadležnost

Nadzorna tijela	Nadležnost nadzornih tijela
Hrvatska narodna banka	kao nadzorno tijelo nadzire provedbu Zakona i provedbu Uredbe (EU) 2015/847 i Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/1108 kod kreditnih institucija, kreditnih unija, institucija za platni promet i za elektronički novac, podružnica istovrsnih obveznika iz drugih država te kod zastupnika institucija za platni promet i distributera institucija za elektronički novac iz drugih država članica ako su oni kreditne institucije, kreditne unije, institucije za platni promet i

	institucije za elektronički novac osnovane u Republici Hrvatskoj u skladu s odgovarajućim zakonom.
Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga	kao nadzorno tijelo nadzire provedbu Zakona u sektoru financijskih usluga (društva za upravljanje investicijskim fondovima i investicijski fondovi s pravnom osobnošću upravljanjem, mirovinska društva, društva, društva za osiguranje za obavljanje poslova životnih osiguranja, zastupnici i posrednici u životnom osiguranju, faktoring društva, leasing društva te pravne i fizičke osobe koje se bave razmjenom virtualnih i fiducijarnih valuta te skrbničkim uslugama novčanika.
Financijski inspektorat	kao primarno nadzorno tijelo nadzire provedbu Zakona, u sektoru profesionalnih djelatnosti (odvjetnici, javni bilježnici, vanjski računovođe, revizori i porezni savjetnici), kod ovlaštenih mjenjača, Hrvatske banke za obnovu i razvitak, HP –Hrvatska pošta d.d., zastupnika institucija za platni promet, distributera institucija za elektronički novac iz drugih država članica, pravnim i fizičkim osobama koje se bave drugim financijskim uslugama a koje nisu kreditna ni financijska institucija (usluge vezane uz poslove kreditiranja, potrošačko kreditiranje, forfeiting, izdavanje garancija i jamstava i dr.), posrednici u prometu nekretninama. Pored naprijed opisanoga nadzora, Financijski inspektorat provodi nadzor i kod svih drugih obveznika iz članka 9. st. 2., 3. i 4. Zakona na temelju procjene o povećanim rizicima od pranja novca i/ili financiranja terorizma.
Porezna uprava	nadzire provedbu Zakona kod priređivača igara na sreću. Porezna uprava također provjerava poštuju li domaće pravne i fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost u RH propisano ograničenje naplate u gotovini u vrijednosti od 75.000,00 HRK i većoj. Porezna uprava nadzire i provedbu Zakona vezano za Registar stvarnih vlasnika, odnosno utvrđuje raspolažu li pravni subjekti i upravitelji trusta te s trustom izjednačeni subjekti stranoga prava točnim i potpunim podacima o svom stvarnom vlasniku i jesu li na način i u rokovima propisanim Pravilnikom o Registru stvarnih vlasnika upisali točne i potpune podatke u Registar.
Carinska uprava	nadzire prijenos gotovine preko državne granice te Uredu prijavljuje prijenose gotovine preko državne granice.

1.2.3. Ured za sprječavanje pranja novca: financijsko-obavještajna jedinica

Ured kao hrvatska financijsko-obavještajna jedinica je posredničko tijelo, s jedne strane, između financijskog i nefinancijskog sektora (banaka i dr.), koji Uredu prijavljuju sumnjive transakcije i tijela za provedbu zakona (policije i odvjetništva), te sudova, s druge strane, odnosno Ured je središnje tijelo koje koordinira sve sudionike iz sustava SPNFT.

1.2.4. Tijela kaznenog progona

Državno odvjetništvo koordinira rad policije i drugih nadzornih tijela u obradama pranja novca po predmetima Ureda i predmetima drugih tijela iz sustava sprječavanja PN/F. U okviru DORH-a osnovan je USKOK - Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

USKOK je posebno državno odvjetništvo, specijalizirano za progon korupcije i organiziranog kriminaliteta, sa sjedištem u Zagrebu, a nadležan je za područje cijele Republike Hrvatske. USKOK je osnovan 2001.

Važnost borbe protiv koruptivnih kaznenih djela i kaznenih djela iz sfere organiziranog kriminala za društvo u cjelini zahtijevala su djelotvornije rješenje u vidu osnivanja specijaliziranog tijela koje bi uz represivnu funkciju osiguralo i preventivno djelovanje.

Hrvatska je osnivanjem USKOK-a ujedno ispunila i obveze preuzete ratificiranjem Kaznenopravne konvencije o korupciji (NN-MU 11/00) i Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (NN-MU 14/02 objava 13/03) koje su, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, postale dio unutarnjeg hrvatskog pravnog poretka.

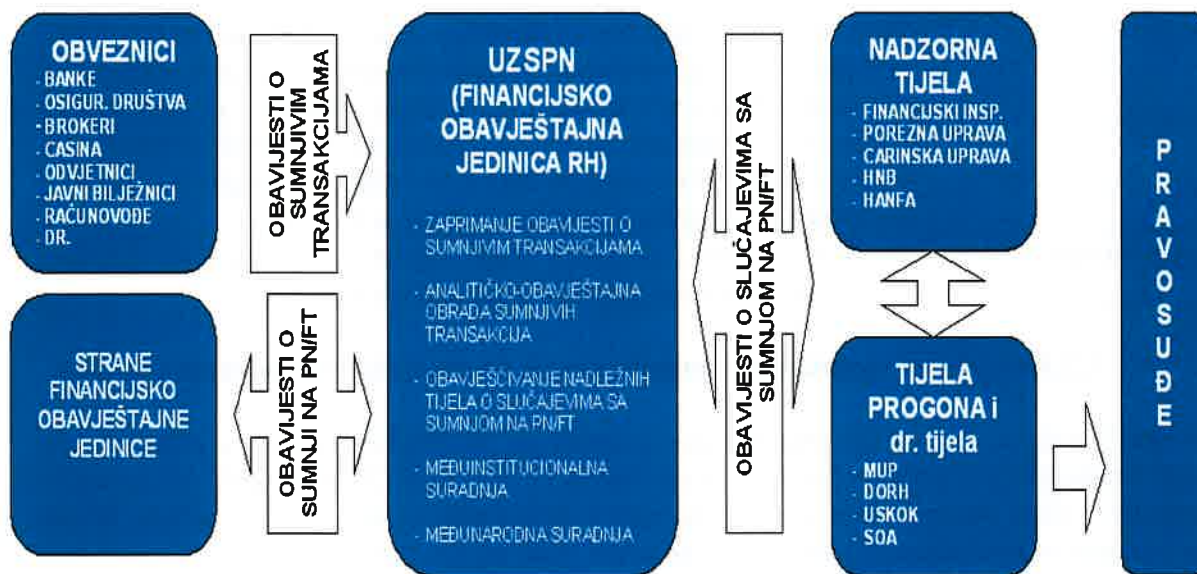
Policija provodi policijske izvide i financijske istrage kaznenog djela pranja novca postupajući po predmetima iniciranim od strane Ureda, od strane drugih tijela nadzora te predmeta pokrenutih na vlastitu inicijativu.

PNUSKOK je ustrojstvena jedinica policije koja izravno provodi složenija kriminalistička istraživanja korupcije, organiziranog kriminaliteta i terorizma na nacionalnoj razini u uskoj suradnji s USKOK-om.

1.2.5. Pravosuđe

Pred sudom se provodi kazneni postupak za kazneno djelo pranja novca, financiranja terorizma i oduzimanje imovinske koristi za postupke koji su inicirani od strane svih nadležnih tijela iz sustava sprječavanja PN/FT.

Shema 2.: Sustav sprječavanja PN/FT u RH

Sukladno navedenom, Ured prije svega predstavlja dio sustava prevencije, kojem je primarna zadaća, u suradnji s drugim dionicima iz sustava, spriječiti korištenje financijskog sustava za pranje novca i financiranje terorizma. Dakle, Ured nije istražno tijelo nadležno za provođenje financijskih istraga, niti nadzorno inspeksijsko tijelo koje obavlja izravan nadzor kod obveznika provedbe Zakona jer sukladno Zakonu za provođenje tih radnji nadležna su druga tijela, odnosno tijela kaznenog progona i tijela nadzora iz sustava sprječavanja PN/FT

Bitno je napomenuti kako je Ured samo jedna karika u lancu u sustavu SPNFT koja tek u interaktivnoj suradnji s drugim nadležnim tijelima (DORH, USKOK, MUP, SOA, HNB, HANFA i nadzornim službama Ministarstva financija) i inozemnim financijsko-obavještajnim jedinicama može u potpunosti dati svoj puni doprinos u cilju sprječavanja korištenja financijskog sustava Republike Hrvatske za pranje novca i financiranje terorizma.

2. ULOGA I ZADAĆE UREDA ZA SPRJEČAVANJE PRANJA NOVCA KAO FINANCIJSKO – OBAVJEŠTAJNE JEDINICE REPUBLIKE HRVATSKE

2.1. Uloga, nadležnost, ovlasti i resursi Ureda

Ured je financijsko-obavještajna jedinica Republike Hrvatske (Financial Intelligence Unit – FIU) ustrojena u sastavu Ministarstva financija, kao posebna ustrojstvena jedinica i potpuno je operativno neovisan i autonoman u svom postupanju.

Sukladno Zakonu i međunarodnim standardima hrvatski Ured je financijsko-obavještajna jedinica administrativnog tipa, koja služi kao nacionalni centar za zaprimanje i analizu obavijesti o sumnjivim transakcijama i procjenu ostalih informacija relevantnih za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorizma, odnosno Ured primarno ima zadaću:

- operativno analizirati sumnjive transakcije zaprimljene od banaka i drugih obveznika, kao i druge informacije zaprimljene od inozemnih financijsko obavještajnih jedinica usmjerenih na individualne slučajeve u cilju utvrđivanja postoje li u vezi s transakcijom, određenom osobom ili sredstvima razlozi za sumnju na pranje novca i financiranje terorizma
- dostavljati nadležnim državnim tijelima (DORH-u, USKOKU-u, PNUSKOK-u i dr.) i inozemnim financijsko obavještajnim jedinicama na daljnje postupanje obavijesti o individualnim slučajevima sa sumnjom na pranje novca i/ili financiranje terorizma

Naglašavamo da su slučajevi koje je Ured proslijedio na daljnje postupanje nadležnim državnim tijelima i inozemnim financijsko-obavještajnim jedinicama sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma predmet daljnjih postupaka nadležnih državnih tijela (provođenje izvida, kriminalističkih obrada i financijskih istraga) u cilju pokretanja kaznenog postupka za kazneno djelo pranje novca ili za kazneno djelo financiranje terorizma. Tek se donošenjem pravomoćne sudske presude za kazneno djelo pranja novca potvrđuje nezakonitost sredstava i ista trajno oduzimaju.

Osim analitičko obavještajne obrade vezano za konkretne slučajeve, Ured sukladno Zakonu u okviru ustrojnih službi obavlja sljedeće poslove:

- provođenja strategijskih analiza zaprimljenih i prikupljenih podataka od obveznika, te podataka dostavljenih Uredu od nadležnih tijela i inozemnih financijsko obavještajnih jedinica, a koje uključuju utvrđivanje tipologija, uzoraka i trendova pranja novca i financiranja terorizma, te projektiranje, razvoj i održavanje informacijskog sustava, održavanje i nadzor sustava zaštite podataka
- prevencije i neizravnog nadzora obveznika u okviru kojih poslova službenici Ureda su zaduženi za vođenje podskupine MIRS-a za nadzor; davanje smjernice obveznicima o primjeni odredbi Zakona koje se odnose na obavještavanje Ureda o sumnjivim i gotovinskim transakcijama; pripremanje zakonodavnih akata i davanje mišljenja na zakonodavne akte; obavljanje administrativnih poslova vezanih za Registar stvarnih vlasnika
- međuinstitucionalne i međunarodne suradnje u okviru kojih poslova službenici Ureda su zaduženi za vođenje MIRS-a, vođenje projekta Nacionalne procjene rizika, vođenje delegacije RH pri Odboru Vijeća Europe MONEYVAL, pružanje podrške u obavljanju poslova tijela Europske unije, pripremanje zakonodavnih akata i davanje mišljenja na zakonodavne akte.

2.1.1. Samostalnost i operativna neovisnost Ureda

Ured je samostalan i operativno neovisan u svome postupanju na način da:

- ima ovlaštenje potpuno slobodno ispunjavati svoje funkcije, uključujući samostalno odlučivanje u vezi s analiziranjem, zahtijevanjem, prosljeđivanjem i dostavljanjem rezultata svojih operativnih analiza i specifičnih informacija, podataka i dokumentacije nadležnim tijelima i inozemnim FOJ na daljnje postupanje i procesuiranje
- ima odvojene ključne funkcije od funkcija koje obavljaju druge ustrojstvene jedinice Ministarstva financija, uključujući i ograničavanje pristupa prostorijama, podacima i informacijama te informacijskom sustavu Ureda
- Uredu se osiguravaju za obavljanje njegovih temeljnih i drugih zadaća propisanih ovim Zakonom odgovarajuća financijska sredstva, kadrovski kapaciteti, informatička i tehnička opremljenost
- ima ovlaštenja na individualnoj i redovitoj osnovi pribavljati i razmještati resurse prijeko potrebne za obavljanje zadaća Ureda propisanih ovim Zakonom, bez neprimjerenoga političkog utjecaja ili utjecaja privatnoga sektora ili ometanja od istih, kako bi se osigurala potpuna operativna neovisnost Ureda i
- ovlašten je sklapati sporazume o suradnji ili uspostavljati samostalnu suradnju u razmjeni informacija s drugim domaćim nadležnim tijelima i inozemnim FOJ. Memorandume o suradnji s inozemnim FOJ i sporazume o suradnji Ureda s nadležnim državnim tijelima ne potpisuje ministar financija već predstojnik Ureda.

Predstojnik Ureda ovlašten je ministru financija predložiti unutarnje ustrojstvo, djelokrug rada ustrojstvenih jedinica i okvirni broj službenika Ureda (sistematizacija radnih mjesta u Uredu).

Za rad Ureda sredstva su osigurana u državnom proračunu Republike Hrvatske na razdjelu Ministarstva financija.

Dakle, iz gore navedenih ovlaštenja proizlazi da je Ured samostalan i operativno neovisan u svome postupanju sukladno zahtjevima Preporuke 29 FATF-a.

2.1.2. Organizacijska struktura Ureda

1. Služba za financijsko-obavještajnu analitiku

Odjel za analizu sumnjivih transakcija

Odjel za slučajeve sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma

2. Služba za strategijske analize i informacijski sustav

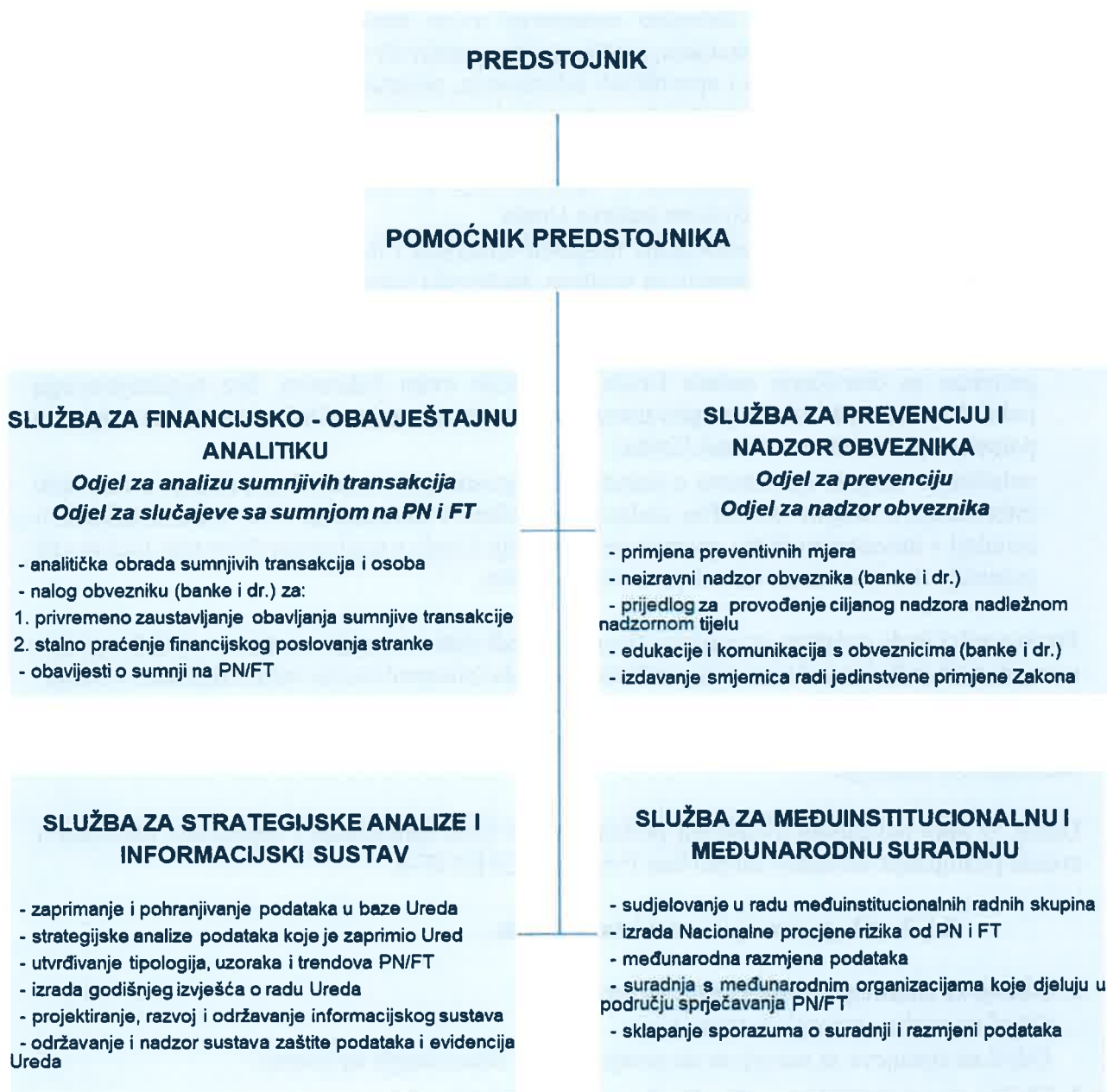
3. Služba za prevenciju i nadzor obveznika

Odjel za prevenciju

Odjel za nadzor obveznika

4. Služba za međuinstitucionalnu i međunarodnu suradnju

Shema 3. Organizacijski ustroj Ureda

2.1.3. Kadrovska popunjenost Ureda za sprječavanje pranja novca

U Tablici br. 2. prikazani su podatci o broju zaposlenih u odnosu na broj sistematiziranih radnih mjesta i stručnoj spremi zaposlenih u Uredu za razdoblje 2015.-2020.

Tablica 2.

Godina	Broj radnih mjesta prema sistematizaciji	Broj zaposlenih	Postotak zaposlenih	Stručna sprema zaposlenih	
				Visoka stručna sprema	Srednja stručna sprema
2015.	34	22	64,70%	18	4
2016.	34	21	61,76%	17	4
2017.	37	21	56,76%	17	4

2018.	38	21	55,26%	17	4
2019.	38	19	50,00%	16	3
2020.	37	20	54,05%	17	3

U Uredu je na dan 31. prosinca 2020., zajedno s predstojnikom Ureda bilo zaposleno ukupno 20 službenika. Sukladno Sistematizaciji radnih mjesta u Uredu za sprječavanje pranja novca sistematizirana su ukupno 37 radnih mjesta. Uzimajući u obzir broj sistematiziranih radnih mjesta (37) i stvarno zaposlenih službenika (20), proizlazi da je popunjenost radnih mjesta u Uredu na kraju 2020. iznosila 54,05% (**vidjeti Tablicu br. 2**).

Vežano za podatke iz Tablice br. 2 proizlazi da je na dan 31. prosinca 2020. u Uredu bilo zaposleno sedamnaest (17) službenika s visokom stručnom spremom (85%) ekonomske i pravne struke te tri (3) službenika sa srednjom stručnom spremom (15%).

Uzimajući u obzir broj sistematiziranih radnih mjesta u Uredu i broj stvarno zaposlenih u Uredu evidentna je kontinuirana nepopunjenost radnih mjesta u Uredu.

2.2.Odnosi s javnošću Ureda za sprječavanje pranja novca

Ured informira javnost i komunicira s medijima isključivo putem glasnogovornice i putem Službe za informiranje Ministarstva financija, te putem web stranice

Upiti dostavljeni Uredu u 2020. od strane dnevnog tiska i TV postaja, su se odnosili na upite vezano za određene konkretne slučajeve. Ured je u odnosu na takve upite odgovorio da sukladno Zakonu i međunarodnim standardima je obvezan osigurati zaštitu osobnih i drugih financijsko-obavještajnih podataka, te da ne može otkrivati podatke i informacije o konkretnim slučajevima obzirom da su isti označeni odgovarajućim stupnjem tajnosti sukladno odredbama članka 143. Zakona, Zakona o tajnosti podataka i međunarodnim standardima.

Sukladno tomu, Ured nije ovlašten iznositi u javnost informacije, podatke i dokumentaciju u svezi s konkretnim slučajevima na kojima radi ili koje dostavlja na daljnje postupanje drugim nadležnim tijelima u Republici Hrvatskoj ili inozemnim financijsko obavještajnim jedinicama.

2.3.Zaštita i čuvanje podataka, informacija i dokumentacije od strane Ureda

2.3.1. Zaštita informacija: standardi o zaštiti i čuvanju podataka

- Ured kao financijsko-obavještajna jedinica RH u svom postupanju pribavlja bankovne, osobne i obavještajne podatke iz zemlje i inozemstva. Ti podaci se označavaju kao klasificirani podatci za koje je utvrđen i odgovarajući stupanj tajnosti. S obzirom na karakter tajnosti tih podataka, postupci koje provodi Ured temeljem Zakona tajni su. (članak 143. Zakona),
- Ured je sukladno Zakonu i međunarodnim standardima obvezan osigurati zaštitu osobnih i drugih financijsko - obavještajnih podataka koji su predmet analitičko obavještajnog rada Ureda,
- Ured nije ovlašten iznositi u javnost informacije, podatke i dokumentaciju u svezi s konkretnim slučajevima na kojima radi ili koje dostavlja na daljnje postupanje drugim nadležnim tijelima u RH ili inozemnim financijsko obavještajnim jedinicama,

- Ured u svrhu zaštite informacija i podataka provodi mjere tehničke zaštite (protuprovalni alarm, protupožarni alarm, kamere) i fizičke zaštite (čuvari).

Ured ne smije o prikupljenim podacima, niti o postupanju na temelju Zakona obavijestiti osobe na koje se ti podatci odnose, ili treće osobe (članak 143. Zakona i članak 39. AMLD).

2.3.2. Zaštita i čuvanje podataka, informacija i dokumentacije Ureda

Ured je dužan štiti podatke, informacije i dokumentaciju na sljedeći način:

1. donošenjem internih uputa o sigurnosti i tajnosti informacija, uključujući procedure o postupanju, pohranjivanju, prosljeđivanju i zaštiti informacija te o pristupu informacijama i prostorijama Ureda, sukladno propisima koji uređuju zaštitu tajnosti podataka i informacijsku sigurnost i
2. ograničavanjem pristupa neovlaštenim osobama prostorijama, podacima, informacijama i dokumentaciji Ureda, uključujući i pristup informacijskom sustavu Ureda.

Službenik Ureda mora imati odgovarajuću razinu certifikata za pristup klasificiranim podacima sukladno radnome mjestu na koje je raspoređen sukladno članku 104. stavku 1. Zakona, te na odgovarajući način biti upoznat sa svojom odgovornošću u postupanju s klasificiranim, neklasificiranim i drugim podacima, informacijama i dokumentaciji i prosljeđivanju klasificiranih podataka nadležnim državnim tijelima i inozemnim FOJ-evima.

3. ANALITIČKO-OBAVJEŠTAJNI RAD UREDA

Primarna funkcija Ureda kao financijsko-obavještajne jedinice je analitičko obavještajna obrada sumnjivih transakcija, sredstava i osoba u cilju sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.

Svakodnevno se obavlja pregled baza zaprimljenih sumnjivih transakcija i vrši pred-analitička obrada transakcija iz baza transakcija Ureda koja uključuje pretraživanje baza sumnjivih i gotovinskih transakcija i analizu transakcija po određenim kriterijima.

Ured je ovlašten započeti analitičko obavještajnu obradu transakcija nakon što mu obavijest o sumnji na pranje novca ili financiranje terorizma dostave:

- obveznici – članak 9. Zakona
- državna tijela – članak 123. Zakona
- inozemne financijsko obavještajne jedinice – članak 129. Zakona.

Po otvaranju analitičkog predmeta Ured za analizu koristi interne baze podataka i ovlašten je prikupiti sve dodatne podatke od obveznika, državnih tijela i inozemnih FOJ u svrhu sprječavanja/otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma.

Tijekom analitičko obavještajne obrade sumnjivih transakcija, sredstava i osoba Ured je ovlašten poduzimati specifične mjere izdavanjem:

- naloga obvezniku za privremeno zaustavljanje obavljanje sumnjive transakcije - članak 117. Zakona. tzv. blokade sumnjivih transakcija
- naloga obvezniku za stalno praćenje financijskog poslovanja stranke – članak 119. Zakona.

Kada na temelju analitičko-obavještajne obrade, uključujući operativnu analizu sumnjivih transakcija zaprimljenih od banaka i drugih obveznika te prikupljenih informacija, podataka i dokumentacije zaprimljenih od nadležnih državnih tijela i inozemnih FOJ, kada Ured ocijeni da u konkretnom slučaju u vezi s transakcijom, određenom osobom ili sredstvima postoje razlozi za sumnju na pranje novca i s time povezana predikatna kaznena djela i/ili financiranje terorizma u zemlji i/ili inozemstvu, pisanim putem ili preko zaštićenih komunikacijskih kanala, rezultate operativnih analiza sa svom potrebnom dokumentacijom, dostavlja nadležnim državnim tijelima ili inozemnim financijsko-obavještajnim jedinicama na daljnje postupanje i procesuiranje (članak 138. Zakona).

Za analitičko-obavještajni rad Ured koristi sljedeće baze podataka:

Interne baze podataka Ureda:

- baza transakcija (uključuje sumnjive, gotovinske i transakcije prijenosa gotovine preko granice)
- baza sudionika (fizičkih i pravnih osoba) u transakcijama i analitičkim predmetima
- Registar stvarnih vlasnika

Sukladno međunarodnim standardima i Zakonu (članak 116. stavak 2.) kao financijsko - obavještajna jedinica Ured mora imati pravodoban pristup različitim izvorima informacija i bazama podataka:

1. pristup svim administrativnim i financijskim podacima obveznika
2. izravan pristup podacima i bazama podataka državnih tijela:
 - informacijski sustav MUP-a
 - informacijski sustav Porezne uprave

3. komercijalne baze podataka o poslovnim subjektima
4. pristup registrima:
 - Sudski registar
 - Jedinstveni registar računa FINA-e (JRR)
 - Obrtni registar
 - Registar udruga i dr.

3.1. Ključni pokazatelji o analitičko obavještajnom radu Ureda

Rezultati rada Ureda verificiraju se putem ključnih pokazatelja o radu Ureda (broj otvorenih predmeta, broj blokada sumnjivih transakcija i broj slučajeva predanih nadležnim tijelima na daljnje postupanje), a kako je prikazano u **Tablici br. 3.**

Tablica 3.

KLJUČNI POKAZATELJI O RADU UREDA		01.01. - 31.12.2020.
Broj otvorenih predmeta sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma		403
Broj slučajeva dostavljenih nadležnim tijelima i inozemnim financijsko-obavještajnim jedinicama na daljnje postupanje i procesuiranje		254
Vrsta informacije u proslijeđenim slučajevima	Broj slučajeva sa sumnjom na pranje novca	249
	Broj slučajeva sa sumnjom na financiranje terorizma	5
	Broj operativnih analiza sumnjivih transakcija	304
Broj analiziranih i analitički obrađenih transakcija u slučajevima dostavljenim nadležnim tijelima		3979
Broj sudionika fizičkih i pravnih osoba u analiziranim transakcijama u slučajevima dostavljenim nadležnim tijelima		1088
Broj izdanih naloga bankama za stalno praćenje financijskog poslovanja stranke		49
Broj izdanih naloga bankama za privremenom odgodom obavljanja sumnjivih transakcija		46
Ukupna vrijednost sumnjivih transakcija čije je obavljanje privremeno odgođeno po nalogu Ureda		33.863.207 HRK

3.2. Zaprimanje obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u 2020.

Banke i drugi obveznici iz članka 9. Zakona dužni su se suzdržati od obavljanja sumnjive transakcije kada znaju, sumnjaju ili imaju razloga sumnjati da u vezi sa sumnjivom transakcijom, postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma te su dužni bez odgađanja prije obavljanja sumnjive transakcije obavijestiti Ured i u obavijesti navesti rok u kojem će se transakcija obaviti (članak 56. i 57. Zakona). Nadležna državna tijela, inozemne financijsko-obavještajne jedinice, također mogu obavijestiti Ured o sumnji na pranje novca i financiranje terorizma (članak 123. i 127. Zakona), kako je prikazano u Tablici 4.

Tablica 4. Broj zaprimljenih obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama po prijaviteljima u 2019. i 2020.

PRIJAVITELJI	2019.		2020.	
	PN	FT	PN	FT
1. OBVEZNICI				
BANKE	693	11	2243	11
STAMBENE ŠTEDIONICE	6		8	
PRUŽATELJI INVESTICIJSKIH USLUGA	9		3	
DRUŠTVA ZA OSIGURANJE	0		4	
LEASING DRUŠTVA	2		2	
HP-HRVATSKA POŠTA	41		55	
INSTITUCIJE ZA ELEKTRONIČKI NOVAC	12		9	
OVLAŠTENI MJENJAČI	2		4	
ZASTUPNICI INSTITUCIJA ZA PLATNI PROMET	132	3	117	1
PRIREĐIVAČI IGARA NA SREĆU	3		8	
JAVNI BILJEŽNICI	5		3	
ODVJETNICI	4		1	
VANJSKI RAČUNOVOĐE	0		2	
RAZMJENA VIRTUALNIH I FIDUCIJARNIH	0		6	
OBVEZNICI: UKUPNO	909	14	2465	12
2. DRŽAVNA TIJELA				
MUP	56		41	
USKOK	8		4	
POREZNA UPRAVA	5		5	
CARINSKA UPRAVA	1			
NADLEŽNA DRŽAVNA ODVJETNIŠTVA	2		4	
SIGURNOSNO OBAVJEŠTAJNA AGENCIJA	5			
FINANCIJSKI INSPEKTORAT	1		4	
DRŽAVNA TIJELA: UKUPNO	78		58	
3. DRUGI	2		2	
4. INOZEMNE FINANCIJSKO- OBAVJEŠTAJNE JEDINICE (INOZEMNI FOJ)				
INOZEMNI FOJ: UKUPNO	124	2	102	
UKUPNO (1+2+3+4)	1113	16	2625	12
SVEUKUPNO	1129		2637	

Iz Tablice 4. razvidno je da je u 2020. Ured ukupno zaprimio 2637 obavijesti o sumnjivim transakcijama (2625 sa sumnjom na pranje novca i 12 sa sumnjom na financiranje terorizma), a od toga: obveznici (banke i dr.) iz članka 9. Zakona su Uredu prijavili ukupno 2447 transakcija

sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma. Sukladno međuinstitucionalnoj suradnji Ured je od drugih nadležnih tijela zaprimio ukupno 58 prijedloga za analitičku obradu sumnjivih transakcija i osoba. Od inozemnih financijsko-obavještajnih jedinica Ured je zaprimio 102 obavijesti sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma.

3.3. Zaprimanje obavijesti o gotovinskim transakcijama u 2020.

Obveznik iz članka 9. Zakona je dužan o svakoj transakciji koja se provodi u gotovini u vrijednosti od 200.000,00 kuna i većoj obavijestiti Ured (članak 61. Zakona) mora obavijestiti Ured odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana obavljanja transakcije.

Tablica 5. Broj zaprimljenih obavijesti o gotovinskim transakcijama obveznicima (prijaviteljima) u 2019. i 2020.

OBVEZNICI - PRIJAVITELJI	OGT 2019.	OGT 2020.
BANKE	55.766	47.389
OVLAŠTENI MJENJAČI	541	450
KREDITNE UNIJE	317	341
PRIREĐIVAČI IGARA NA SREĆU	68	59
JAVNI BILJEŽNICI	5	5
FINA	3	1
HP-HRVATSKA POŠTA	1	
SVEUKUPNO	56.701	48.245

U 2020. Ured je od obveznika iz članka 9. Zakona zaprimio 48.245 obavijesti o gotovinskim transakcijama što je za 8.456 gotovinskih transakcija manje u odnosu na broj zaprimljenih gotovinskih transakcija u 2019., od toga 47.389 obavijesti od kreditnih institucija, 341 obavijesti od kreditnih unija, 450 obavijesti od ovlaštenih mjenjača i 59 obavijesti od priređivača igara na sreću i 5 obavijesti od javnih bilježnika, kako je prikazano u Tablici 5.

3.4. Analitički predmeti Ureda

Tablica 6 Broj otvorenih predmeta (analitičkih obrada) u 2020.

PRIJAVITELJI	OTVORENI PREDMETI			
	2019.		2020.	
1. OBVEZNICI	PN	FT	PN	FT
BANKE	265	8	232	2
HP-HRVATSKA POŠTA			2	1
OSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA			1	
RAZMJENA VIRTUALNIH I FIDUCIJARNIH VALUTA			2	
LEASING DRUŠTVA			1	
OBVEZNICI: UKUPNO	265	8	238	3
2. DRŽAVNA TIJELA	PN	FT	PN	FT
MUP	56		41	
NADLEŽNA DRŽAVNA ODVJETNIŠTVA	2		4	
USKOK	8		3	
POREZNA UPRAVA	5		5	
SIGURNOSNO OBAVJEŠTAJNA AGENCIJA	5			
FINANCIJSKI INSPEKTORAT	1		4	
CARINSKA UPRAVA	1			

HNB			1	
DRŽAVNA TIJELA: UKUPNO	78		58	
3.DRUGI	2		2	
4. INOZEMNE FINACIJSKO - OBAVJEŠTAJNE JEDINICE	PN	FT	PN	FT
	124	2	102	
UKUPNO(1-4)	469	10	400	3
SVEUKUPNO	479		403	

Ured je u 2020. otvorio ukupno 403 predmeta (400 predmeta sa sumnjom na pranje novca i 3 predmeta sa sumnjom na financiranje terorizma) od kojih je 241 predmet otvoren na temelju zaprimljenih sumnjivih transakcija od banaka i drugih obveznika iz članka 9. Zakona, 58 predmeta na temelju zaprimljenih prijedloga državnih tijela za analitičku obradu transakcija sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma, 102 predmeta na temelju zamolbi inozemnih financijsko-obavještajnih jedinica sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma i 2 predmeta temeljem drugih izvora kako je prikazano u Tablici 6.

Obveznici iz članka 9. Zakona dužni su o transakciji za koju znaju ili sumnjaju da je povezana s pranjem novca ili financiranjem terorizma bez odgode, po mogućnosti prije izvršenja transakcije obavijestiti Ured i u obavijesti navesti razloge za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma (članak 56. i 57. Zakona).

Tablica 7 - broj otvorenih analitičkih predmeta u 2020. na temelju obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama zaprimljenim od obveznika

OBAVJEŠTAVANJE UREDA O SUMNJI NA PN/FT - OBVEZNICI	BROJ OTVORENIH PREDMETA	%
BANKE	234	97,10%
HP-HRVATSKA POŠTA	3	1,24%
OSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA	1	0,41%
LEASING DRUŠTVA	1	0,41%
RAZMJENA VIRTUALNIH I FIDUCIJARNIH VALUTA	2	0,83%
UKUPNO:	241	100,00%

Kada prilikom obavljanja poslova iz svoga djelokruga rada nadležna državna tijela (DORH, USKOK, MUP, SOA i sudovi), nadzorna tijela (HNB, HANFA, Financijski inspektorat, Porezna uprava i Carinska uprava) kao i druga državna tijela utvrde da za transakciju, određenu osobu ili sredstva postoje razlozi za sumnju na pranje novca, povezana predikatna kaznena djela ili financiranje terorizma, dužni su o tome bez odgode u pisanom obliku obavijestiti Ured (članak 120. i 123. Zakona), kako je prikazano u **Tablici br. 8.**

Tablica 8 - broj otvorenih analitičkih predmeta u 2020. na temelju prijedloga državnih tijela za analitičkom obradom

OBAVJEŠTAVANJE UREDA O SUMNJI NA PN/FT-DRŽAVNA TIJELA	BROJ OTVORENIH PREDMETA	%
MUP	41	70,69%

POREZNA UPRAVA	5	8,62%
FINANCIJSKI INSPEKTORAT	4	6,90%
NADLEŽNA DRŽAVNA ODVJETNIŠTVA	4	6,90%
USKOK	3	5,17%
HNB	1	1,72%
UKUPNO:	58	100,00%

Dakle Ured i na inicijativu drugih državnih tijela započinje analitičko-obavještajnu obradu sumnjivih transakcija, a kao rezultat interaktivne suradnje, u 2020. Ured je otvorio ukupno 58 predmeta sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma na prijedlog i u suradnji sa nadležnim državnim tijelima i nadzornim tijelima kako je prikazano u Tablici br. 8.

Na operativnoj razini međuinstitucionalna suradnja Ureda i drugih nadležnih državnih tijela (prije svega policije, državnog odvjetništva, USKOK-a, SOA-e) očituje se kroz "ad hoc" radne sastanke, koordinacijske kontakte te dnevnu korespondenciju na dvije operativne razine: pribavljanje i razmjena potrebnih ili raspoloživih podataka s jedne strane te iniciranje ili dostavljanje rezultata analitičko-obavještajne obrade nadležnim tijelima, s druge strane.

3.5. Zamolbe inozemnih financijsko obavještajnih jedinica

Međunarodna suradnja Ureda odnosi se na suradnju između Ureda i inozemnih financijsko obavještajnih jedinica vezano za razmjenu relevantnih podataka, informacija i dokumentacije, a u svrhu sprječavanja i otkrivanja pranja novca, predikatnih kaznenih djela i financiranja terorizma. Međunarodna razmjena podataka, informacija i dokumentacije pokreće se na temelju zamolbe Ureda upućene inozemnoj financijsko- obavještajnoj jedinici, zamolbe inozemne financijsko-obavještajne jedinice upućene Uredu, spontane dostave podataka, informacija i dokumentacije od strane Ureda inozemnoj financijsko- obavještajnoj jedinici ili spontane dostave podataka, informacija i dokumentacije od inozemne financijsko-obavještajne jedinice Uredu (članak 127. Zakona).

Napominjemo da kada zaprimi zamolbu inozemne financijsko obavještajne jedinice (članak 129. Zakona), Ured započinje analitičku obavještajnu obradu sumnjivih transakcija, sredstava i osoba. Također, Ured može surađivati s inozemnim financijsko-obavještajnim jedinicama bez obzira na njegov organizacijski status i neovisno o tome je li predikatno kazneno djelo u trenutku razmjene podataka poznato.

U okviru analitičko obavještajne obrade pokrenute na zamolbu inozemne financijsko obavještajne jedinice Ured je ovlašten od svih obveznika (članak 113. Zakona) i državnih tijela (članak 115. Zakona) prikupiti sve dodatne podatke potrebne za sprječavanja i otkrivanja pranja novca, predikatnih kaznenih djela i financiranja terorizma, kao da je inicijativa krenula od obveznika i državnih tijela iz RH.

U Tablici br. 9 prikazan je broj otvorenih analitičkih predmeta u 2020. na temelju zamolba zaprimljenih od inozemnih financijsko obavještajnih jedinica u 2020., kao i broj dostavljenih obavijesti o sumnjivim transakcijama koje je Ured dostavio inozemnim financijsko obavještajnim jedinicama.

Tablica 9

01.01.2020.– 31.12.2020.	
BROJ OTVORENIH PREDMETA NA ZAMOLBU INOZEMNIH FOJ	102
URED– BROJ SPONTANIH OBAVIJESTI INOZEMNIM FOJ	12

U okviru dostavljenih 12 spontanih obavijesti o sumnjivim transakcijama inozemnim financijsko obavještajnim jedinicama, Ured je operativno analizirao 112 sumnjivih transakcija povezanih sa 21 fizičkom i pravnom osobom kao sudionicima u sumnjivim transakcijama.

3.5.1. Međunarodna razmjena podataka u 2020.

Ured svakodnevno putem Egmont Secure Web i FIU.net mreže razmjenjuje podatke sa inozemnim financijsko obavještajnim jedinicama u cilju sprječavanja i otkrivanja pranja novca, predikatnih kaznenih djela i financiranja terorizma. U **Tablici br. 10.** prikazan je broj upućenih odnosno zaprimljenih zamolbi u razdoblju od 1.1.2020. do 31.12.2020.

Tablica 10

1.1.2020. – 31.12.2020.	BROJ ZAMOLBI	DRŽAVE
ZAMOLBE HRVATSKOG UREDA PREMA INOZEMNIM FOJ	130	42
ZAMOLBE INOZEMNIH FOJ PREMA HRVATSKOM UREDU	114	37

Ured je u 2020. poslao inozemnim financijsko obavještajnim jedinicama ukupno 320 akata (zamolbe za podacima, odgovori, spontane dostave podataka, požurnice, feedback i dr.) u 52 države a od inozemnih financijsko obavještajnih jedinica iz 58 država zaprimio ukupno 513 akta (zamolbe za podacima, odgovori, spontane dostave podataka, požurnice, feedback i dr.) vezano za konkretne slučajeve pranja novca i financiranja terorizma, kako je prikazano u Tablici 11.

Tablica 11

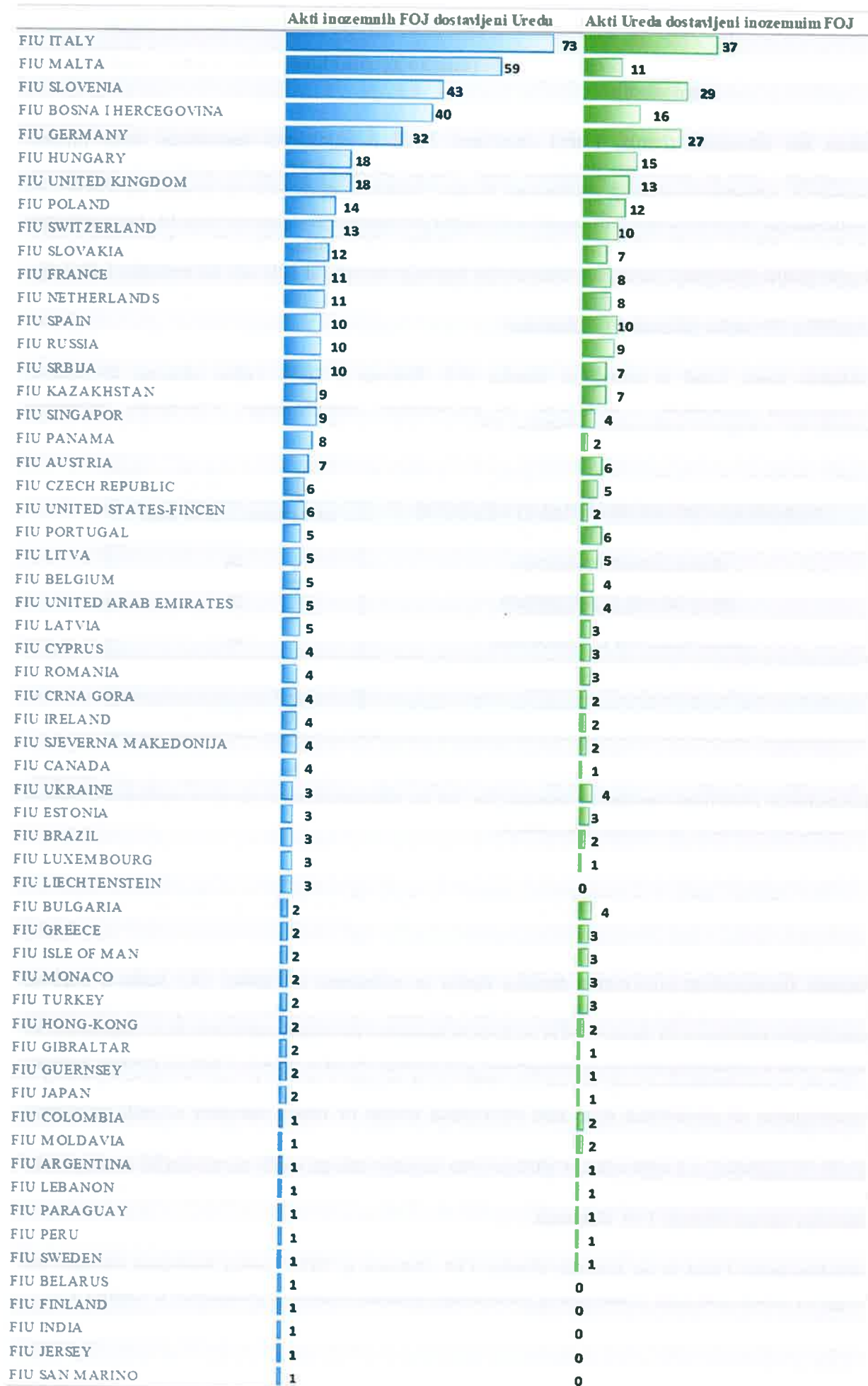
Vrsta akta	Akti inozemnih FOJ dostavljeni Uredu	Akti Ureda dostavljeni inozemnim FOJ
Odgovor	200	114
Zamolba za dostavom podataka	114	130
Spontana dostava podataka	92	12
Zamolba za suglasnost	14	13
Suglasnost	20	17
Požurnica	27	19
Feedback	16	2
Ostalo	30	13
Ukupno:	513	320

Ovi pokazatelji potvrđuju veoma intenzivnu međunarodnu suradnju Ureda s financijsko-obavještajnim jedinicama drugih država.

Jedna od ovlasti Ureda koja predstavlja jedan od ključnih alata u sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma je izdavanje naloga obvezniku za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije na rok od 120 sati. Obzirom na međunarodni karakter slučajeva sa sumnjom na pranje novca ili financiranje terorizma, neophodna je učinkovita suradnja sa inozemnim financijsko-obavještajnim jedinicama i kooperativnost banaka, obzirom da u mnogim slučajevima Ured blokade izdaje usmenim putem ponekad i izvan radnog vremena.

Ured je u okviru 49 slučajeva (od 2018. do 2020.), u kojima je izdao obveznicima 121 nalog za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije, ostvario međunarodnu razmjenu podataka sa inozemnim financijsko obavještajnim jedinicama: Italija, Slovenija, Njemačka, Češka, Slovačka, Austrija, Malta, Latvija, Mađarska, Poljska, Portugal, Belgija, Nizozemska, Srbija, Švicarska.

Na grafikonu prikazana je međunarodna suradnja Ureda s inozemnih financijsko obavještajnih jedinicama u svezi razmjene podataka vezanih za otkrivanje konkretnih slučajeva pranja novca ili financiranje terorizma po državama.

3.6. Primjena specifičnih mjera u analitičko obavještajnom radu

3.6.1. Nalog obvezniku za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije

Nakon što obveznik (banka i dr.) obavijesti Ured o sumnjivoj transakciji prije njenog obavljanja, i ako je potrebno poduzeti hitne radnje da bi se provjerili podaci o sumnjivoj transakciji, određenoj osobi ili sredstvima ili ako Ured ocijeni da postoje razlozi za sumnju da je transakcija, određena osoba ili sredstva ili osoba povezana s pranjem novca i/ili financiranjem terorizma, Ured može pisanim nalogom naložiti obvezniku (banci i dr.) privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije najdulje na rok od 120 sati od trenutka izdavanja naloga obvezniku Ured je dužan o tome odmah obavijestiti nadležno državno odvjetništvo Republike Hrvatske (članak 117. Zakona).

Sukladno tomu Ured je temeljem članka 117. Zakona u 2020. izdao ukupno 46 naloga obveznicima (bankama i drugima) za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije, a kako je prikazano u Tablici 12.

Tablica 12 Nalozi za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije u 2020.

NALOZI ZA PRIVREMENO ZAUSTAVLJANJE OBAVLJANJA SUMNJIVE TRANSAKCIJE	01.01.2020. - 31.12.2020.
BROJ IZDANIH NALOGA	46
BROJ OSOBA U NALOZIMA	39
BROJ RAČUNA U NALOZIMA	43
BROJ OBVEZNIKA U NALOZIMA	10
VRIJEDNOST U HRK	33.863.207 HRK

Napominjemo da je u svim slučajevima u kojima je Ured izdao naloge za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije, isti su bili potvrđeni rješenjem nadležnog suda o privremenoj obustavi izvršenja transakcije.

3.6.2. Nalog obvezniku za stalno praćenje financijskog poslovanje stranke

Tijekom analitičke-obavještajne obrade Ured može naložiti obvezniku (banci i dr.) stalno praćenje financijskog poslovanja stranke (kako je prikazano u Tablici 14.) kada u vezi sa strankom ili financijskim poslovanjem stranke postoje razlozi za sumnju na pranje novca i/ili financiranje terorizma ili druge osobe za koju je moguće osnovano zaključiti da je pomagala ili sudjelovala u transakcijama ili financijskom poslovanju stranke u vezi s kojom postoji sumnja na pranje novca ili financiranje terorizma. Obveznik (banka i dr.) redovito obavještava Ured o transakcijama ili poslovima koje kod obveznika izvrše ili imaju namjeru izvršiti navedene osobe. Provođenje naloga za stalno praćenje financijskoga poslovanja stranke može trajati najviše tri mjeseca, a u opravdanim slučajevima trajanje naloga može se produljiti svaki put za još jedan mjesec, s tim da provođenje naloga ukupno može trajati najdulje šest mjeseci od izdavanja istoga (članak 119. Zakona).

Sukladno tomu Ured je na temelju članka 119. Zakona u 2020. izdao bankama ukupno 49 naloga za stalno praćenje financijskog poslovanje stranke, a kako je prikazano u Tablici 13.

Tablica 13 Nalozi za stalno praćenje financijskog poslovanja stranke u 2020.

NALOZI ZA STALNO PRAĆENJE FINANCIJSKOG POSLOVANJA STRANAKA	1.1.2020. - 31.12.2020.
BROJ IZDANIH NALOGA	49
BROJ OSOBA U NALOZIMA	39
BROJ OBVEZNIKA U NALOZIMA	6

3.7. Slučajevi dostavljeni od strane Ureda nadležnim tijelima

Ured dostavlja rezultate svojih operativnih analiza nadležnim državnim tijelima odnosno inozemnim financijsko-obavještajnih jedinica na daljnje postupanje i procesuiranje kada na temelju analitičko-obavještajne obrade, uključujući operativnu analizu sumnjivih transakcija zaprimljenih od obveznika, podataka i informacija nadležnih tijela i inozemnih financijsko-obavještajnih jedinica te dokumentacije koju prikupi i zaprimi u skladu s Zakonom, u individualnom slučaju u vezi s transakcijom, određenom osobom ili sredstvima postoje razlozi za sumnju na pranje novca i s time povezana predikatna kaznena djela i/ili financiranje terorizma u zemlji i/ili inozemstvu (članak. 138. Zakona).

Ured slučajeve dostavlja nadležnim državnim tijelima na daljnje postupanje za potrebe provođenja daljnjih postupaka nadležnih državnih tijela (provođenje izvida i kriminalističkih obrada, financijskih istraga i kaznenih postupaka) u cilju pokretanja kaznenog postupka za kazneno djelo pranje novca, povezano predikatno kazneno djelo i kazneno djelo financiranje terorizma.

Po dovršenoj analitičkoj- obavještajnoj obradi, Ured je u 2020. nadležnim tijelima na daljnje postupanje i procesuiranje dostavio 254 slučaja sa sumnjom na pranje novca i financiranja terorizma, od kojih je 249 slučajeva sa sumnjom na pranje novca i 5 slučajeva sa sumnjom na financiranje terorizma, kako je prikazano u Tablici 12.

Naglašavamo da su slučajevi koje je Ured proslijedio na daljnje postupanje nadležnim državnim tijelima i inozemnim financijsko-obavještajnim jedinicama sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma predmet daljnjih postupaka tijela nadzora i kaznenog progona (provođenje izvida i kriminalističkih obrada, financijskih istraga i kaznenih postupaka) u cilju utvrđivanja nezakonitog karaktera sredstava analiziranih u sumnjivim transakcijama. Tek se donošenjem pravomoćne sudske presude za kazneno djelo pranja novca potvrđuje nezakonitost sredstava i ista trajno oduzimaju.

U Tablici 14 prikazan je broj dostavljenih slučajeva od strane Ureda po osnovnim primateljima slučajeva sa sumnjom na PN/FT za razdoblje od 1.1.2020. do 31.12.2020.

Tablica 14

PRIMATELJI PROSLIJEĐENIH ANALITIČKIH SLUČAJEVA U 2020.			
DRŽAVNA TIJELA RH	PN	FT	%
POREZNA UPRAVA	93		36,61%
POLICIJA	89	1	35,43%
NADLEŽNA DRŽAVNA ODVJETNIŠTVA	40		15,75%

USKOK	17		6,69%
SIGURNOSNO OBAVJEŠTAJNA AGENCIJA	9	4	5,12%
CARINSKA UPRAVA	1		0,39%
UKUPNO	249	5	100%
SVEUKUPNO	254		

U okviru 254 dostavljenih slučajeva sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma, Ured je nadležnim tijelima na daljnje postupanje dostavio ukupno 304 operativnih analiza sumnjivih transakcija, sredstava i osoba.

U Tablicama br.15 i 16 prikazan je broj dostavljenih operativnih analiza sumnjivih transakcija od strane Ureda po osnovnim primateljima za razdoblje od 1.1.2020. do 31.12.2020.

Tablica 15

PRIMATELJI PROSLIJEĐENIH OPERATIVNIH ANALIZA SUMNJIVIH TRANSAKCIJA U 2020.			
DRŽAVNA TIJELA RH	PN	FT	%
POREZNA UPRAVA	97		31,91%
POLICIJA	99	1	32,89%
NADLEŽNA DRŽAVNA ODVJETNIŠTVA	65		21,38%
USKOK	25		8,22%
SIGURNOSNO OBAVJEŠTAJNA AGENCIJA	11	5	5,26%
CARINSKA UPRAVA	1		0,33%
UKUPNO	298	6	100%
SVEUKUPNO	304		

Tablica 16

PRIMATELJI PROSLIJEĐENIH OPERATIVNIH ANALIZA SUMNJIVIH TRANSAKCIJA				
DRŽAVNA TIJELA RH	BROJ OpAT	BROJ ANALIZIRANIH TRANSAKCIJA	BROJ FIZIČKIH OSOBA	BROJ PRAVNIH OSOBA
MUP	100	863	202	144
POREZNA UPRAVA	97	1782	219	162
NADLEŽNA DRŽAVNA ODVJETNIŠTVA	65	1104	103	117
USKOK	25	164	60	35
SIGURNOSNO OBAVJEŠTAJNA AGENCIJA	16	66	37	8
CARINSKA UPRAVA	1		1	
UKUPNO	304	3979	622	466

3.8. Aktivnosti Ureda u suzbijanju financiranja terorizma u 2020.

Sukladno svojoj nadležnosti, a u cilju suzbijanja financiranja terorizma, Ured poduzima slijedeće aktivnosti:

- aktivnosti provjere podataka o transakcijama evidentiranih u bazama Ureda, a koje je Ured zaprimio od banaka i drugih obveznika, te provjeru podataka o transakcijama kod banaka koje posluju u RH
- aktivnosti unaprjeđenja međunarodne suradnje.

U 2020. Ured je u 5 slučajeva analitički-obavještajno obradio transakcije sa sumnjom na financiranje terorizma i o istome obavijestio nadležna državna tijela.

Sukladno odredbama Zakona obveznici (banke i dr.) dužni su bez odgode obavijestiti Ured kada zna, sumnja ili ima razloga sumnjati da u vezi sa sumnjivom transakcijom postoje razlozi za sumnju na financiranje terorizma.

Članak 3. stavak 3. Zakona definira financiranje terorizma kao „osiguravanje ili prikupljanje sredstava, odnosno pokušaj osiguravanja ili prikupljanja sredstava, zakonitih ili nezakonitih, na bilo koji način, izravno ili neizravno, s namjerom da se upotrijebe ili sa znanjem da će biti upotrijebljena, u cijelosti ili dijelom, od strane terorista ili terorističke organizacije u bilo koju svrhu, što uključuje i počinjenje terorističkoga kaznenog djela, ili od strane osoba koje financiraju terorizam.“

Obavijesti o sumnjivim transakcijama sa sumnjom na financiranje terorizma koje obveznici Zakona prijavljuju Uredu u najvećem broju odnose se na prijave od strane bankarskog sektora. Kod takvih prijava u velikom broju slučajeva riječ je o doznakama iz zemalja koje su zahvaćene ratnim zbivanjima i kao takve nemaju adekvatne preventivne mjere na području borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma, kao i o obavijestima koje se odnose na transakcije pravnih ili fizičkih osoba za koje postoji sumnja da bi mogle biti povezane s terorističkim organizacijama. (razlozi za prijavu su uglavnom geografsko porijeklo klijenata).

Nakon zaprimanja obavijesti sa sumnjom na moguće financiranje terorizma, Ured na temelju prikupljenih informacija provodi analitičku obradu, te takve slučajeve prosljeđuje drugim državnim tijelima na nadležno postupanje (SOA, MUP).

Napominjemo da prema podacima nadležnih tijela u proslijeđenim slučajevima nisu utvrđene poveznice s financiranjem terorizma ili konkretnim terorističkim aktima.

U svrhu jačanja borbe protiv financiranja terorizma te učinkovitoga djelovanja svih dionika sustava, na snazi je *Smjernica u postupanju obveznika na području borbe protiv financiranja terorizma* koju je Ured izdao kreditnim institucijama i drugim obveznicima. Sadržaj Smjernice odnosi se na izloženost rizika financiranja terorizma te su obveznici usmjereni da prilikom uspostave poslovnog odnosa sa strankom fizičkim ili pravnim osobama, izvrše provjeru je li se ista nalazi na sankcijskim listama UN. Naime, bankama je naložena obveza trajnog praćenja svih promjena na Konsolidiranoj listi UN, što uključuje provjeru svih klijenata banke, odnosno usporedbu imena fizičkih osoba i naziva entiteta sa liste, s onima iz baze klijenata banke. Banke su o navedenim provjerama obavezne kvartalno izvještavati Ured. Tijekom 2020. nastavljeno je praćenje po navedenoj Smjernici.

3.9. Pregled i vođenje jedinstvene statistike sustava suzbijanja pn/ft u 2020.

Sukladno međunarodnim standardima i Zakonu, a zbog procjene djelotvornosti cjelovitog sustava u suzbijanju pranja novca i financiranja terorizma u RH, nadležna državna tijela moraju voditi sveobuhvatnu statistiku i Uredu dostavljati podatke o postupcima za kaznena djela pranja novca i financiranja terorizma (članka 44. Četvrte Direktive (EU) 2015/849 i članka 148. Zakona).

Tablica 17. Statistika Ureda i pravosuđa u 2020.

PODATCI O IZVORU INICIJALNIH PREDMETA			STATISTIKA UREDA				STATISTIKA PRAVOSUĐA					
2020	OBAVLJESTI O SUMNJIVIM TRANSAKCIJAMA		ANALITIČKE OBRABE		PROSLIJEĐEN I SLUČAJEVI		ISTRAGE		OPTUŽNICE		PRESUDE	
	PN	FT	PN	FT	PN	FT	PN	FT	PN	FT	PN	FT
OBVEZNICI	2243	12	238	3								
DRŽAVNA TIJELA I DRUGI	58		60									
INOZEMNI UREDI	102		102		249	5	24		7		12	
UKUPNO	2625	12	400									
UKUPNO	2637		403		254		24		7		12	

U Tablici 17. prikazani su:

Statistički podatci Ureda:

- ukupan broj zaprimljenih obavijesti o sumnjivim transakcijama –2637
- broj otvorenih analitičkih predmeta sa sumnjom na pn/ft – 403
- broj prosljeđenih slučajeva nadležnim tijelima sa sumnjom na pn/ft – 254 (napominjemo da je u okviru ovih slučajeva nadležnim tijelima dostavljeno ukupno 304 operativnih analiza sumnjivih transakcija)

Statistički podatci pravosuđa:

Prema dostavljenim podacima Uredu od strane DORH-a i nadležnih sudova u Republici Hrvatskoj za kazneno djelo pranja novca, od strane nadležnih sudova tijekom 2020. godine je pokrenuto 24 istrage, podignuto je 7 optužnica i doneseno 12 presuda za kazneno djela „Pranje novca“ kako je prikazano u Tablici 17.

U većini slučajeva Ureda je bio inicijator ili je aktivno surađivao sa tijelima kaznenog progona.

Ured je dio preventivnog sustava i predstavlja samo jednu kariku u sustavu, dok se djelotvornost cijelog sustava suzbijanja pranja novca uglavnom mjeri presudama za pranje novca i oduzimanjem nezakonitih sredstava.

Važno je napomenuti da Ured ne može utjecati na brzinu postupanja od strane drugih nadležnih tijela, nadzornih tijela i tijela kaznenog progona, te sudova, odnosno ne može utjecati na broj okončanih izvida i financijskih istraga, pokrenutih sudskih istraga, podignutih optužnica ili donesenih presuda za kazneno djelo pranja novca jer su za te postupke nadležna druga tijela u sustavu suzbijanja pranja novca.

Rezultate rada Ureda potrebno je usporediti, odnosno prikazati zajedno s rezultatima rada drugih tijela u sustavu, prije svega policije, državnog odvjetništva i sudova, iz dva razloga. Prvo, Ured nije izolirani sustav sam za sebe, već samo njegov dio. Drugo, konačni rezultati

sustava pokazuju djelotvornost cjelovitog sustava, a što predstavlja rezultat zajedničkog rada i međuinstitucionalne suradnje svih nadležnih tijela u sustavu.

Naime, transakcije koje su kao sumnjive Uredu prijavile banke i dr. obveznici i koje su predmet analitičkog rada Ureda, ne znači uvijek da su u te transakcije uključena nezakonita sredstva, već se radi o transakcijama sumnjivog karaktera za koja tek treba dokazati da ta sredstva proizlaze iz nezakonitih aktivnosti.

Ove transakcije upućuju na sumnju o neobičnoj, nelogičnoj, te pravno i ekonomski neopravdanoj aktivnosti njenih sudionika, moguće u cilju prikrivanja pravog (nezakonitog) izvora novca. Analiza i utvrđivanje logičnosti, pravne i ekonomske opravdanosti tih transakcija i daljnje utvrđivanje njihovog zakonitog/nezakonitog izvora stavlja veliki izazov pred sva nadležna tijela u sustavu suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma.

Također, važno je napomenuti da se u predmetima pranja novca i financiranja terorizma radi o složenim financijskim transakcijama koje se realiziraju za kratko vrijeme, a njihova analitička obrada ponekad traje mjesecima. Naime, „profesionalni perači“ novca vješto koriste mogućnosti prikrivanja pravog (nezakonitog) izvora novca koristeći određene proizvode i usluge kreditnih institucija, institucija tržišta kapitala i druge investicijske aktivnosti, uključujući i ulaganja u nekretnine, kako u zemlji tako i u inozemstvu.

Osim toga, većina slučajeva pranja novca povezana je s inozemstvom ili su povezani sa off shore destinacijama, a što otežava otkrivanje i dokazivanje slučajeva pranja novca od strane nadležnih tijela progona, te da se većina tih slučajeva mora rješavati uz pomoć inozemnih nadležnih pravosudnih tijela, putem međunarodne pravne pomoći, a što je samo po sebi dugotrajno i ishod tih postupaka većinom ovisi o kvaliteti podataka koji se dobiju iz inozemstva, a naročito je problem dobiti bankovne podatke iz nekih jurisdikcija kod kojih je „jaka“ bankovna tajna ili pak iz off shore destinacije.

4. STRATEGIJSKE ANALIZE

Ured pored operativne analitike radi i strategijske analize dostupnih informacija, a što je međunarodni standard sukladno Preporukama FATF (Preporuka 29).

Strategijske analize primarno uključuju analize zaprimljenih obavijesti o sumnjivim i gotovinskim transakcijama te slučajeve sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma koje Ured prosljeđuje nadležnim državnim tijelima na daljnje postupanje i procesuiranje. Temeljem takvih analiza izrađuju se pisana izvješća (proizvodi) koja daju pregled podataka i informacija s ciljem prepoznavanja i praćenja pojavnih oblika pranja novca i financiranja terorizma, tzv. tipologija i trendova pranja novca i financiranja terorizma. Korisnici izvješća (proizvoda) strategijskih analiza definirani su kao unutarnji i vanjski. Unutarnji korisnik je Ured, a vanjski korisnici su obveznici provedbe Zakona (banke i dr.), nadzorna tijela i tijela kaznenog progona u Republici Hrvatskoj kao ključni korisnici.

Osnovna zadaća strategijskih analiza je izrada što kvalitetnijih izvješća (proizvoda) kako bi ključni dionici u sustavu za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorizma (zakonski obveznici – Ured – nadzorna tijela – tijela progona) dobili bolji uvid u pojavne oblike pranja novca i financiranja terorizma (tipologije i trendovi pranja novca i financiranja terorizma, trendovi u prijavljivanju sumnjivih transakcija), u svrhu stvaranja što učinkovitijeg sustava sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma u RH.

4.1. Izvješća (proizvodi) strategijskih analiza u 2020.

U 2020. izrađena su i distribuirana slijedeća izvješća (proizvodi) strategijskih analiza, kako je prikazano u Tablici br. 18.

Tablica 18

NAZIV IZVJEŠĆA (PROIZVODA)	BROJ IZVJEŠĆA	KORISNIK
Godišnje izvješće o zaprimljenim sumnjivim transakcijama u 2019.	1	Izvješće je dostavljeno predstojniku Ureda, te voditeljima službi i odjela. Svrha takvog izvješćivanja je upoznavanje s trendovima u obavještavanju Ureda o sumnjivim transakcijama od strane obveznika.
Godišnje izvješće o zaprimljenim gotovinskim transakcijama u 2019.	1	Izvješće je dostavljeno predstojniku Ureda, te voditeljima službi i odjela. Svrha takvog izvješćivanja je upoznavanje s trendovima u obavještavanju Ureda o gotovinskim transakcijama od strane obveznika.
Povratna informacija o zaprimljenim i analiziranim obavijestima o sumnjivim transakcijama u 2019.	21	Sačinjene su pojedinačne povratne informacije bankama o zaprimljenim obavijestima o sumnjivim transakcijama i rezultatima postupanja Ureda po istima.

4.2. Obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u 2020.

Obveznik (banke i dr.) iz članka 9. Zakona dužan je suzdržati se od obavljanja sumnjive transakcije kada zna, sumnja ili ima razloga sumnjati da u vezi sa sumnjivom transakcijom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma. O takvoj transakciji obveznik iz članka 9. Zakona je dužan bez odgađanja prije obavljanja sumnjive transakcije obavijestiti Ured i u obavijesti navesti rok u kojem će se transakcija obaviti (članak 56. i članak

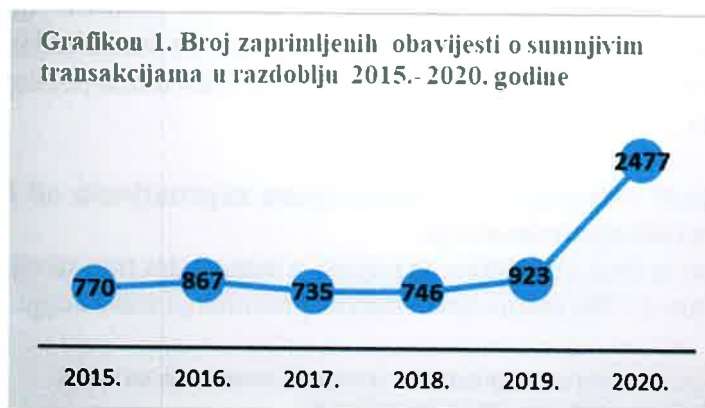
57. Zakona). Ako obveznik iz članka 9. Zakona zna, sumnja ili ima razloga sumnjati da sredstva, bez obzira na njihov iznos, predstavljaju imovinsku korist ostvarenu kriminalnom aktivnošću ili su povezana s financiranjem terorizma, dužan je o tome bez odgađanja obavijestiti Ured.

Strategijska analiza zaprimljenih obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama izvršena je temeljem podataka koje su zakonski obveznici (banke i drugi) dostavili Uredu putem Obrasca za obavještanje Ureda za sprječavanje pranja novca o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama (Obrazac UZSPN-O-59). Obrazac UZSPN-O-59 je sastavni dio Pravilnika o obavještanju Ureda za sprječavanje pranja novca o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama („Narodne novine“ br. 1/19) kojim se propisuje način i opseg dostavljanja podataka o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama i dodatni podatci koje su obveznici iz članka 9. Zakona dužni dostavljati Ministarstvu financija, Uredu. Ovaj izvještaj prikazuje podatke o:

- broju zaprimljenih obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u razdoblju 2015.-2020.
- broju zaprimljenih obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u 2019. i 2020. po obveznicima
- broju obavijesti o sumnjivim transakcija, sredstvima i osobama zaprimljenih u 2020. od banaka prema opisu načina provođenja transakcije, svrsi (namjeni) transakcije te rezidentnosti osobe (stranke) na koju se obavijest odnosi
- indikatorima koja su obveznici najčešće koristili kod prepoznavanje sumnjivih transakcija, sredstava i osoba u 2020.

Podatci o broju zaprimljenih obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u razdoblju 2015.-2020.

Na Grafikonu 1. prikazan je broj zaprimljenih obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u razdoblju 2015. - 2020. pri čemu je za zadnje dvije godine vidljiv trend značajnog povećanja broja zaprimljenih obavijesti.

Podatci o broju zaprimljenih obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u 2019. i 2020. po obveznicima

U Tablici 19. prikazan je broj i struktura zaprimljenih obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u 2019. i 2020. po obveznicima te je u istoj vidljivo da je najveći broj obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u 2020. kao i u 2019. zaprimljen od banaka. Udio bankarskog sektora u ukupnom broju zaprimljenih obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u 2020. iznosio je 91,00 % dok je u 2019. bio 76,27 %.

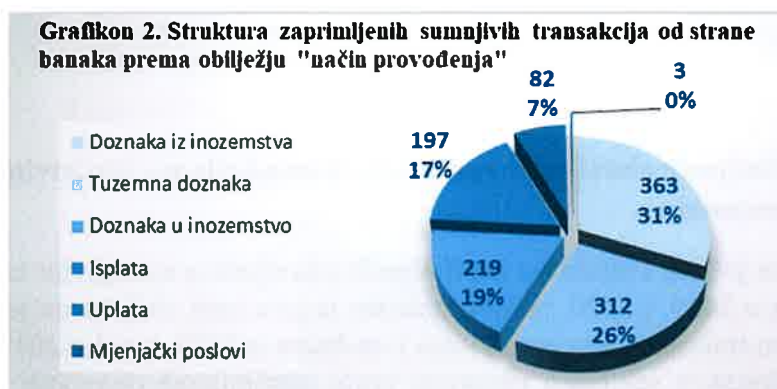
Tablica 19 Broj i struktura zaprimljenih obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u 2019. i 2020. po obveznicima

Obveznici	2019.		2020.	
	Broj obavijesti	%	Broj obavijesti	%
Banke	704	76,27%	2254	91,00%
Zastupnici institucija za platni promet	135	14,63%	118	4,76%
Hrvatska pošta d.d.	41	4,44%	55	2,22%
Institucije za elektronički novac	12	1,30%	9	0,36%
Pružatelji investicijskih usluga	9	0,98%	3	0,12%
Stambene štedionice	6	0,65%	8	0,32%
Javni bilježnici	5	0,54%	3	0,12%
Odvjetnici	4	0,43%	1	0,04%
Priređivači igara na sreću	3	0,33%	8	0,32%
Leasing društva	2	0,22%	2	0,08%
Ovlašteni mjenjači	2	0,22%	4	0,16%
Vanjski računovođa	0	0,00%	2	0,08%
Društva za osiguranje	0	0,00%	4	0,16%
Razmjena virtualnih i fiducijarnih valuta	0	0,00%	6	0,24%
Sveukupno:	923	100,00%	2477	100,00%

U nastavku se navode podatci o analizi obavijesti o sumnjivim transakcijama, osobama i sredstvima zaprimljenih od banaka prema opisu načina provođenja i svrsi (namjeni) transakcije. Analizom su obuhvaćeni obrasci putem koji su banke prijavile sumnjive transakcije (1176 transakcija od ukupno 2254 zaprimljenih obavijesti od banaka) iz razloga što sukladno Uputi o načinu popunjavanja obrasca za obavještanje Ureda za sprječavanje pranja novca o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama a koja je sastavni dio Pravilnika o obavještanju Ureda za sprječavanje pranja novca o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama („Narodne novine“ br. 1/19) banke i drugi obveznici nisu dužni popunjavati te podatke ukoliko se putem obrasca prijavljuju sumnjiva sredstva.

Podatci o broju obavijesti o sumnjivim transakcijama zaprimljenih od banaka u 2020. prema opisu načina provođenja transakcije

Na Grafikonu 2. prikazan je broj i struktura obavijesti o sumnjivim transakcijama zaprimljenih u 2020. od banaka (ukupno 1.176) prema opisu načina provođenja transakcije.

Podatci o broju obavijesti o sumnjivim transakcijama zaprimljenih od banaka u 2020. prema opisu svrhe (namjene) transakcije

U Tablici 20 prikazan je broj i struktura sumnjivih transakcija zaprimljenih od banaka u 2020. prema opisu svrhe (namjene) transakcije. U Tablici 16. vidljivo je da su od ukupnog broja sumnjivih transakcija u 2020. koje su zaprimljene od banaka (1176), za 16,16% sumnjivih transakcija (190 transakcija) banke navele da je svrha (namjena) provođenja transakcije roba, za 180 transakcija pozajmica (15,31%) a za 279 transakcija plaćanje računa (23,72%).

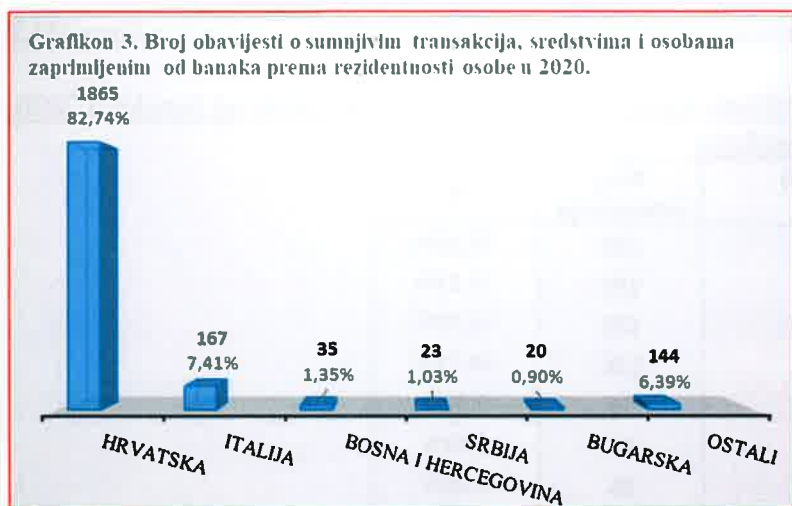
Tablica 20 Broj i struktura sumnjivih transakcija zaprimljenih od banaka u 2020. prema opisu svrhe (namjene) transakcije

Svrha (namjena) transakcije	Broj transakcija	%
Roba	190	16,16%
Pozajmica	180	15,31%
Usluga	138	11,73%
N/A	126	10,71%
Štednja	59	5,02%
Za potrebe blagajne	45	3,83%
Nekretnina	35	2,98%
Avans	20	1,70%
Pokretnine	18	1,53%
Kredit	18	1,53%
Pomoć	16	1,36%
Dobit	10	0,85%
Virtualne valute	9	0,77%
Prodaja strane gotovine	7	0,60%
Darovanje	6	0,51%
Udjeli	5	0,43%
Asignacija	4	0,34%
Vrijednosni papiri	3	0,26%
Naplata potraživanja	2	0,17%
Cesija	1	0,09%
Igre na sreću	1	0,09%
Kupnja strane gotovine	1	0,09%
Nasljedstvo	1	0,09%
Osiguranje	1	0,09%
Plemeniti metali	1	0,09%
Plaćanje računa	279	23,72%
Sveukupno:	1.176	100,00%

Podatci o broju obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama zaprimljenih od banaka u 2020. prema rezidentnosti prijavljene osobe (stranke)

Na Grafikonu 3. prikazan je broj i struktura obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama zaprimljenih od banaka u 2020. prema rezidentnosti prijavljene osobe (stranke). Banke su u 2020. prijavile osobe iz 47 država.

Od ukupno 2254 obavijesti o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama najviše obavijesti odnosi se na osobe iz Hrvatske (82,74% odnosno 1865 obavijesti), zatim na osobe iz Italije (7,41% odnosno 167 obavijesti), Bosne i Hercegovine (1,55% odnosno 35 obavijesti), Srbije (1,03% odnosno 23 obavijesti) i Bugarske (0,90% odnosno 20 obavijesti na osobe iz Bugarske). Ostalih 6,39% odnosno 144 obavijesti o sumnjivih transakcijama, sredstvima i osobama u 2020. odnosi se na osobe iz ostalih 42 država.

4.3. Lista indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija, sredstava i osoba

Sukladno odredbama članka 60. Zakona obveznici su dužni sastaviti listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija, sredstava i osoba u vezi s kojima postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma. Prilikom sastavljanja liste indikatora obveznici su dužni uzeti u obzir specifičnosti svog poslovanja i karakteristike sumnjivih transakcija iz članka 56. st. 6. Zakona. Pri sastavljanju lista indikatora obveznici surađuju sa državnim tijelima (Ured, nadležna nadzorna tijela, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska udruga banaka, Hrvatska javnobilježnička komora, Hrvatska odvjetnička komora, Hrvatska komora poreznih savjetnika, Hrvatska revizorska komora te udruženja čiji su članovi obveznici primjene Zakona).

Obveznici iz članka 9. Zakona su prilikom obavještanja Ureda o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u 2020. koristili su 179 različitih indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija, sredstava i osoba.

U Tablici 21 dan je pregled indikatora čiji je postotak korištenja bio 1% i više (bilo samostalno bilo u kombinaciji) za prepoznavanje sumnjivih transakcija, sredstava i osoba a koje indikatore su banke i drugi obveznici iz članka 9. Zakona koristili prilikom obavještanju Ureda o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama u 2020.

Tablica 21 Indikatori koja su obveznici najučestalije koristili pri prijavi sumnjivih transakcija, sredstava i osoba u 2020.

Naziv indikatora	Broj obrazaca	%
3.6. Priljev sredstava u znatnom iznosu koji se odmah transferira na više različitih računa ili podiže u gotovini.	649	13,75%
Uplate znatnih finansijskih sredstava ili kontinuiranih manjih iznosa finansijskih sredstava (tzv. Povezane transakcije) sa računa iz tuzemstva/inozemstva.	524	11,10%

3.5. Priljev sredstava iz inozemstva koji se odmah transferira dalje u inozemstvo u korist iste stranke ili u korist druge stranke.	346	7,33%
2.6. Isplata velikih iznosa gotovine s računa, odmah po priljevu sredstava na račun.	283	6,00%
1.4. Uplata gotovine koja izrazito odstupa od uobičajenog poslovanja klijenta.	235	4,98%
3.8. Značajno i naglo povećanje prometa računa bez prihvatljivog razloga.	219	4,64%
2.2. Učestale uplate gotovine.	208	4,41%
3.2. Odljev/priljev sredstava u/iz inozemstva koji nije u skladu s uobičajenim poslovima klijenta i/ili odstupaju od uobičajenog prometa po računu klijenta.	189	4,00%
Složene i neobično velike transakcije.	181	3,83%
1.3. Klijent koji obavlja transakciju je predmet istrage /bio predmet istrage.	132	2,80%
1.8. Učestale gotovinske uplate čija je svrha davanje pozajmica trgovačkom društvu.	104	2,20%
1.20. Učestale primanje sredstava iz inozemstva posredstvom Western uniona	87	1,84%
Neobična priroda transakcije ili neobične okolnosti koje su vezane uz transakciju.	73	1,55%
3.4. Odljev sredstava u inozemstvo u korist offshore društava ili drugih kompanija iz zemalja visokog rizika ili u korist fizičkih osoba iz zemalja visokog rizika.	67	1,42%
2.11. Uzastopna isplata/polaganje gotovine s/na račun tijekom jednog dana ili nekoliko uzastopnih dana, a čija je ukupna vrijednost znatna.	65	1,38%
Transakcija je ekonomski ili pravno nelogična, ili je u suprotnosti s dobrim poslovnim običajima.	65	1,38%
3.3. Priljev sredstava iz inozemstva u korist domaće/strane osobe koji dolazi iz zemalja visokog rizika .	62	1,31%
Stranka odbija ili je očito neodlučna u pružanju potrebnih informacija/dokumenata i/ili pruža lažne, varljive ili kontradiktorne informacije/dokumente, uobičajene u poslovanju obveznika.	49	1,04%
1.11. Učestalo obavljanje gotovinskih transakcija jedva ispod praga od hrk 200.000 ili odgovarajućeg iznosa u drugoj valuti.	48	1,02%

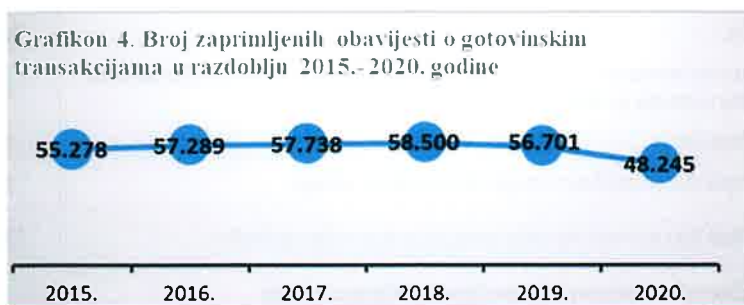
4.4. Obavijesti o gotovinskim transakcijama u 2020.

Analize zaprimljenih gotovinskih transakcija u 2020. temelje se na analizama određenih obilježja gotovinskih transakcija, a koja obilježja proizlaze iz podataka koje zakonski obveznici (banke i drugi) dostavljaju Uredu sukladno odredbama članka 61. Zakona putem Obrasca za obavještanje Ureda o gotovinskoj transakciji u vrijednosti od 200.000 kuna i većoj (Obrazac UZSPN-O-61) koji obrazac je sastavni dio Pravilnika o obavještanju Ureda za sprječavanje pranja novca o gotovinskoj transakciji u vrijednosti od 200.000,00 kuna i većoj („Narodne novine“ br. 1/19).

Ured u svojim evidencijama raspolaže s podacima o gotovinskim transakcijama u vrijednosti od 200.000,00 kn i većoj koje Uredu prijave banke i drugi obveznici. Dakle, Ured u svojim bazama ima statističku evidenciju o onim gotovinskim transakcijama (200.000,00 kn i većoj) koje su Uredu banke i dr. obveznici prijavili na temelju Zakona. Statističke podatke o svim gotovinskim platnim transakcijama neovisno o vrijednosti transakcije prikuplja, statistički obrađuje i objavljuje Hrvatska narodna banka.

Podatci o broju zaprimljenih obavijesti o gotovinskim transakcijama

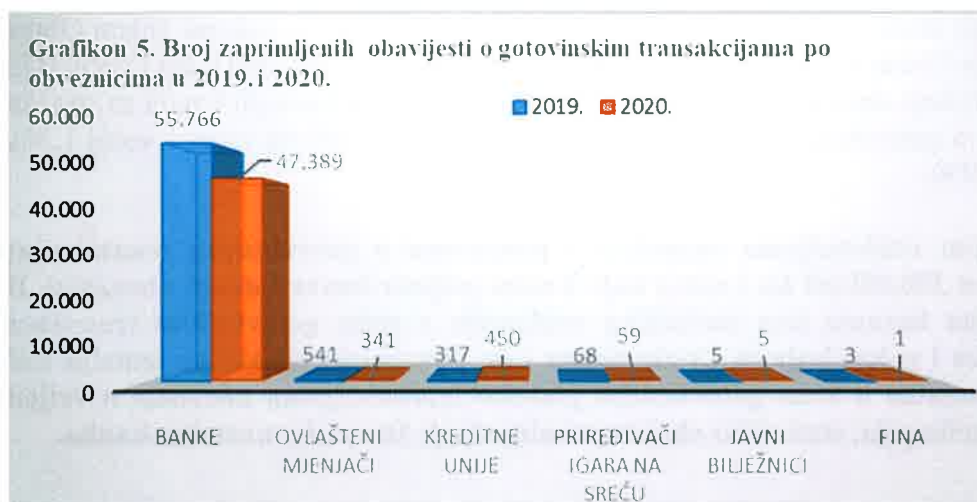
Na Grafikonu 4. prikazan je broj zaprimljenih obavijesti o gotovinskim transakcijama u razdoblju 2015. - 2020. pri čemu je za zadnje dvije godine vidljiv trend smanjenja broja zaprimljenih obavijesti.

U nastavku su prikazani podatci o broju obavijesti o gotovinskim transakcijama u 2019. i 2020. po obveznicima, ukupnom broju/ vrijednosti i strukturi gotovinskih transakcija u 2019. i 2020. po obveznicima, ukupnom broju i strukturi gotovinskih transakcija u 2020. prema opisu načina provođenja transakcije, svrsi (namjeni) provođenja transakcije, valuti u kojoj je gotovinska transakcija obavljena te prema rezidentnosti osobe (stranke) koja je obavila gotovinsku transakciju a koji podatci su sadržani u Obrascima UZSPN-O-61 i privitcima obrascima (koji se popunjavaju ako transakciju obavlja ili zahtjeva više osoba, ako se transakcija obavlja u ime i za račun više stranaka, ako je transakcija namijenjena za više primatelja i u svim slučajevima kada se transakcija obavlja u više valuta).

Podatci o broju zaprimljenih obavijesti o gotovinskim transakcijama u 2019. i 2020. po obveznicima

Na Grafikonu 5. prikazan je broj zaprimljenih obavijesti o gotovinskim transakcijama u 2019. i 2020. po obveznicima. Na grafikonu 5. vidljivo je da je najveći broj obavijesti o gotovinskim transakcijama u 2020. kao i u 2019. zaprimljen od banaka. Broj zaprimljenih obavijesti o gotovinskim transakcijama u 2020. manji je za 8.456 obavijesti o gotovinskim transakcijama odnosno 14,91% u odnosu na 2019.

U Tablici 22 prikazan je broj/vrijednost i struktura gotovinskih transakcija zaprimljenih u 2019. i 2020. po obveznicima.

Tablica 22 Broj/vrijednost i struktura gotovinskih transakcija u 2019. i 2020. po obveznicima

Obveznici	2019.				2020.			
	Broj transakcija	%	Iznos transakcija HRK	%	Broj transakcija	%	Iznos transakcija HRK	%
Banke	55.766	98,35%	25.911.957.029,86	98,40%	52.908	98,38%	19.996.405.354,27	98,42%
Ovlašteni mjenjači	541	0,95%	221.604.959,41	0,84%	463	0,86%	169.368.850,92	0,83%
Kreditne unije	317	0,56%	151.055.710,69	0,57%	342	0,64%	128.506.800,88	0,63%
Priređivači igara na sreću	68	0,12%	44.470.793,81	0,17%	59	0,11%	20.113.992,81	0,10%
Javni bilježnici	5	0,01%	1.438.970,61	0,01%	5	0,01%	2.967.560,00	0,01%
FINA	3	0,01%	1.264.850,00	0,00%	1	0,00%	298.200,00	0,00%
HP – Hrvatska pošta d.d.	1	0,00%	385.639,09	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Sveukupno:	56.701	100,00%	26.332.177.953,47	100,00%	53.778	100,00%	20.317.660.758,88	100,00%

U 2020. putem 48.245 obavijesti (obrazaca UZSPN-0-61 i pripadajućih privitaka Obrascu) prijavljeno je ukupno 53.778 gotovinskih transakcija. Ukupna vrijednost gotovinskih transakcija u 2020. manja je za 22,84 % u odnosu na 2019. U 2020. ukupna vrijednost gotovinskih transakcija iznosila je 20.317.660.758,88 HRK, a u 2019. 26.332.177.953,47 HRK.

Najveći broj gotovinskih transakcija zaprimljen je od banaka te se nastavio trend konstantnog udjela tog sektora u ukupnom broju prijave gotovinskih transakcija. Tako je od banaka 2020. zaprimljeno ukupno 52.908 gotovinskih transakcija što čini 98,42 % od ukupnog broja zaprimljenih gotovinskih transakcija.

Podatci o broju zaprimljenih gotovinskih transakcija u 2020. prema opisu načina provođenja transakcije

U Tablici 23 prikazan je broj/vrijednost i struktura gotovinskih transakcija zaprimljenih u 2020. prema opisu načina provođenja transakcija. Od ukupnog broja gotovinskih transakcija koje su banke i dr. obveznici provedbe Zakona u 2020. prijavili Uredu 64,68 % odnosno 34.783 transakcija se odnosilo na "isplatu u gotovini", 33,53% odnosno 18.031 transakcija odnosilo se na "uplatu u gotovini" dok se 1,79 % odnosno 964 transakcija odnosilo na "mjenjačke poslove".

Tablica 23 Broj/vrijednost i struktura gotovinskih transakcija u 2020. prema opisu načina provođenja transakcija

Način provođenja	Broj transakcija	%	Iznos transakcija u HRK	%
Isplata	34.783	64,68%	13.086.634.788,15	64,41%
Mjenjački poslovi	964	1,79%	359.185.175,54	1,77%
Uplata	18.031	33,53%	6.871.840.795,19	33,82%
Sveukupno:	53.778	100,00%	20.317.660.758,88	100,00%

Podatci o broju/vrijednosti i strukturi zaprimljenih gotovinskih transakcija u 2020. prema opisu svrhe (namjene) transakcije

U Tablici 24 prikazan je broj/vrijednost i struktura gotovinskih transakcija zaprimljenih u 2020. prema opisu svrhe (namjene) transakcije. Od ukupno 53.778 gotovinskih transakcija u 2020. za 54,30% odnosno 29.204 gotovinskih transakcija kao svrha transakcije navedena je štednja, za 23,12 % odnosno 12.434 gotovinskih transakcija kao svrha provođenja transakcije navedena je nekretnina, za 4,47% odnosno 2.407 gotovinskih transakcija kao svrha provođenja transakcije navedena je pozajmica, a što je vidljivo u Tablici 20. Ukupna vrijednost transakcija u vrijednosti 200.000,00 kn i višoj koje su obavljene u gotovini u svrhu štednje u 2020. iznosila je 10.711.886.300,81 HRK, a u svrhu nekretnine 4.882.292.603,78 HRK .

Tablica 24 Broj/vrijednost i struktura zaprimljenih gotovinskih transakcija u 2020. prema opisu svrhe (namjene) transakcije

Svrha transakcije	Broj transakcija	%	Iznos transakcija u HRK	%
Štednja	29.204	54,30%	10.711.886.300,81	52,72%
Nekretnine	12.434	23,12%	4.882.292.603,78	24,03%
Pozajmica	2.406	4,47%	867.268.051,80	4,27%
Kupnja strane gotovine	1.049	1,95%	412.125.787,59	2,03%
Ostale svrhe	8.685	16,15%	3.444.088.014,14	16,95%
Sveukupno:	53.778	100,00%	20.317.660.758,88	100,00%

Podatci o broju/vrijednosti i strukturi zaprimljenih gotovinskih transakcija u 2020. prema valuti u kojoj je transakcija obavljena

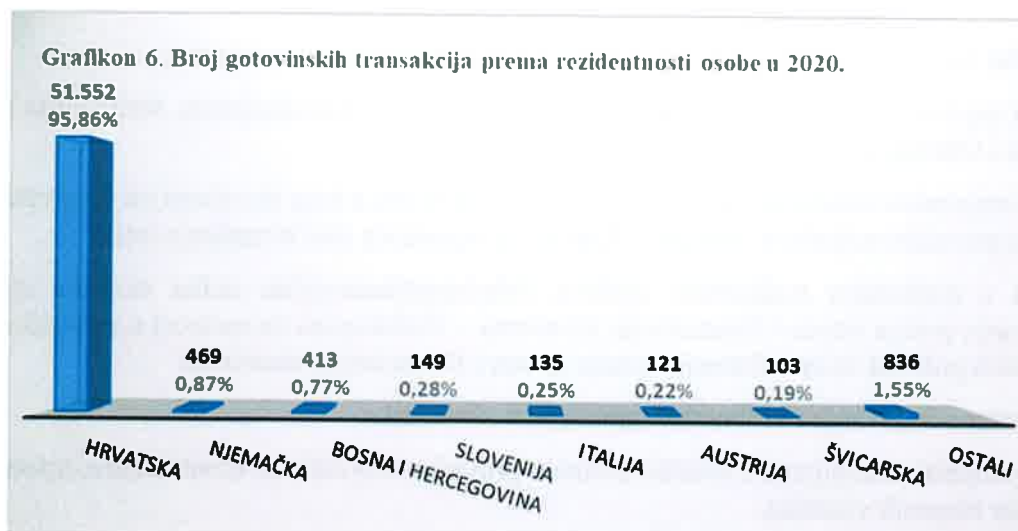
U Tablici 25 prikazan je broj/vrijednost i struktura gotovinskih transakcija zaprimljenih u 2020. prema valuti u kojoj je transakcija obavljena. U 2020. godini od ukupno 53.778 zaprimljenih gotovinskih transakcija, najčešća valuta u kojoj je obavljena transakcija je EUR i to u 31.315 transakcija (kunska protuvrijednost transakcija iznosila je 12.681.626.537,35 HRK). Druga valuta po broju provedenih transakcija, njih 19.624, je HRK u iznosu 6.638.899.569,42.

Tablica 25 Broj/vrijednost i struktura zaprimljenih gotovinskih transakcija u 2020. prema valuti u kojoj je transakcija obavljena

Valuta u kojoj je transakcija obavljena	Broj transakcija	%	Kunska protuvrijednost	%
EUR	31.315	58,23%	12.681.626.537,35	62,42%
HRK	19.624	36,49%	6.638.899.569,42	32,68%
USD	1.871	3,48%	642.038.612,57	3,16%
CHF	675	1,26%	250.112.745,56	1,23%
Ostale valute	293	0,54%	104.983.293,98	0,52%
Sveukupno:	53.778	100,00%	20.317.660.758,88	100,00%

Podatci o broju i strukturi zaprimljenih gotovinskih transakcija u 2020. prema rezidentnosti osobe (stranke) koja obavlja gotovinsku transakciju

Na Grafikonu 6. prikazan je broj i struktura gotovinskih transakcija zaprimljenih u 2020. prema rezidentnosti osobe (stranke) koja obavlja transakciju. U 2020. obveznici su prijavili osobe iz 65 država. Od ukupno 53.778 gotovinskih transakcijama najveći broj gotovinskih transakcija su obavile osobe iz Hrvatske (95,86 %), Njemačke (0,87%), Bosne i Hercegovine (0,77%), Slovenije (0,28), Italije (0,25%), Austrije (0,22%) i Švicarske (0,19%) dok je udio osoba iz ostalih država 1,55%, a što je vidljivo na Grafikonu 6.

5. PREVENCIJA I NADZOR OBVEZNIKA

Služba za prevenciju i nadzor obveznika obavlja stručne i administrativne poslove usmjerene na mjere, radnje i postupke radi sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u svrhu sprječavanja korištenja financijskog sustava Republike Hrvatske za pranje novca i financiranje terorizma. U Službi za prevenciju i nadzor obveznika, ustrojen je:

- Odjel za prevenciju
- Odjel za nadzor obveznika

Aktivnosti Službe za prevenciju i nadzor obveznika u 2020. bile su usmjerene na:

- kontrolu ispravnosti popunjavanja Obrazaca o sumnjivim transakcijama, sredstvima i osobama i Obrazaca o gotovinskim transakcijama
- davanje smjernica/mišljenja i stručne pomoći obveznicima a koja se odnosi na otvorena pitanja u provedbi pojedinih odredaba Zakona ili nejasnoća oko tumačenja istih
- suradnja s nadležnim nadzornim tijelima (Međuinstitucionalna radna skupina za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma – Podskupina za nadzor) u provedbi zajedničkih politika za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma
- stručno osposobljavanje i izobrazba zaposlenika obveznika
- davanje smjernica/mišljenja i stručne pomoću pravnim subjektima, obveznicima upisa u Registar stvarnih vlasnika
- provođenje upravnog postupka po zahtjevima pravnih subjekata radi ograničenja javnog pristupa podacima o stvarnom vlasništvu iz Registra stvarnih vlasnika.

5.1. Neizravni nadzor primjene Zakona kod obveznika

U svrhu kontrole ispravnosti popunjavanja zaprimljenih Obrazaca o sumnjivim transakcijama i osobama i zaprimljenih Obrazaca o gotovinskim transakcijama provodi se neizravni nadzor pojedinog obveznika, prikupljanjem i provjerom podataka, informacija i dokumentacije koji se dostavljaju od obveznika (članak 139. Zakona). Neizravni nadzor pojedinog obveznika može se obaviti i na temelju zahtjeva Službe za financijsko obavještajnu analitiku u slučaju kada viši analitičar/analitičar uvidom u obavijesti o sumnjivim transakcijama i osobama uoči nepravilnosti ili nedostatke (op. a. pogrešno ili nepravilno upisani podaci u rubrikama i poljima obrazaca, nedostaci kod obrazloženja razloga za sumnju, primjenu liste indikatora). U Tablici 26 prikazan je broj obavljenih neizravnih nadzora tijekom 2020. prema vrsti obveznika.

Tablica 26 Broj neizravnih nadzora u 2020.

OBVEZNIK	BROJ NEIZRAVNIH NADZORA
OVLAŠTENI MJENJAČI	6
INSTITUCIJE ZA ELEKTRONIČKI NOVAC	3
BANKE	2
RAČUNOVODSTVO I POREZNO SAVJETOVANJE	2
JAVNI BILJEŽNICI	1

ODVJETNICI I ODVJETNIČKA DRUŠTVA	1
DRUŠTVA ZA OSIGURANJE	1
UKUPNO	16

Izdane smjernice vezane uz jedinstvenu primjenu odredbi Zakona i na temelju njega donesenih podzakonskih akata

Tijekom 2020. Ured je izdao četiri smjernice obveznicima koje su se odnosile na primjenu odredbe članka 46., 55., 59. i 61. Zakona (politički izložene osobe, ograničenje naplate i plaćanja u gotovini, obavještanje Ureda o gotovinskim transakcijama i sumnjivim transakcijama). Navedene smjernice predstavljaju pisane odgovore na upite pojedinog obveznika koji se odnose na otvorena pitanja ili nejasnoće oko tumačenja pojedine odredbe Zakona. Smjernice/mišljenja koje su dostavljeni obveznicima nemaju obvezujući karakter već su u funkciji pomoći obveznicima u primjeni Zakona te nemaju učinak provedbenog propisa. Radi jedinstvene primjene Zakona te provođenja zajedničkih politika, a u skladu s odredbama članka 88. stavka 4. Zakona, Ured je prilikom donošenja smjernica koje izdaje nadležno nadzorno tijelo sudjelovao u procesu donošenja smjernica, davanjem prijedloga i mišljenja na predloženi tekst smjernice. Pored pisanih smjernica/mišljenja, Ured osigurava svakodnevnu telefonsku komunikaciju s obveznicima u pogledu tumačenja i davanja uputa radi provođenja pojedinih odredaba Zakona.

Suradnja s nadležnim nadzornim tijelima

U cilju daljnjeg unaprjeđenja i jačanja međuinstitucionalne suradnje u području sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma, provedena je mjera broj 5. iz Akcijskog plana za smanjenje identificiranih rizika od pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj:

- **Ured je u 2020. u skladu s člankom 140. st 2. Zakona, sklopio 4 (četiri) Sporazuma o suradnji i razmjeni podataka, informacija i dokumentacije na području sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma s nadležnim nadzornim tijelima i to s Hrvatskom narodnom bankom, Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga, Financijskim inspektoratom i Poreznom upravom.**

U odnosu na prethodno sklopljene Sporazume, novim Sporazumima je dodatno proširen, jasno i precizno definiran opseg suradnje i razmjene podataka između Ureda i nadležnih nadzornih tijela koji je proizašao iz novog revidiranog pravnog okvira te uočenim potrebnim poboljšanjima postojeće međuinstitucionalne suradnjom na području prevencije pranja novca i financiranja terorizma.

5.2. Stručno osposobljavanje i izobrazba obveznika

Jedan od ključnih čimbenika učinkovitog sustava za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma kod obveznika je odgovarajuće obrazovanje i osposobljavanje zaposlenika obveznika te zaposlenika nadležnih tijela sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj. U pogledu podizanja razine svijesti obveznika i ostalih dionika sustava o novinama u području provođenja mjera i radnji radi sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, rizicima povezanim s pranjem novca i financiranjem terorizma, rizicima povezanim s pandemijom COVID-19, Nacionalnoj procijeni rizika, Nadnacionalnoj procijeni rizika, slučajevima pranja novca iz prakse, tipologijama i trendovima pranja novca, Ured samostalno i u suradnji s nadležnim nadzornim tijelima je tijekom 2020. pružio edukaciju obveznicima te

organizirao tematsku Godišnju konferenciju na kojoj su sudionici bili predstavnici pojedinih sektora obveznika i predstavnici nadležnih tijela.

U Tablici 27 prikazan je broj obavljenih edukacija na temu sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u kojima su sudjelovali predavači iz Ureda zajedno s predavačima nadležnih nadzornih tijela.

Tablica 27 Broj održanih edukacija u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u 2020.

EDUKACIJA U 2020.	DATUM	BROJ SUDIONIKA
Online Seminar o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma a kreditne institucije, institucije za elektronički novac i institucije za platni promet	03.11.2020.	125
Online Seminar o sprječavanju pranja novca za financijske institucije – subjekti nadzora HANFA-e	13.11.2020.	214
Online Godišnja konferencija o sprečavanju pranja novca	25.11.2020.	229
UKUPNO		568

5.3. Projekt uspostave Registra stvarnih vlasnika

U svrhu sprječavanja zlouporabe pravnih subjekata, trusta i s trustom izjednačenih subjekata stranog prava za pranje novca i povezana predikatna kaznena djela uključujući i porezne prijevare kao i za financiranje terorizma te s ciljem povećanja transparentnosti i dostupnosti podataka o stvarnom vlasništvu, Republika Hrvatska je u lipnju 2019. uspostavila Registar stvarnih vlasnika kao središnju elektroničku bazu podataka koja sadrži podatke i informacije o stvarnom/im vlasnicima pravnih subjekata. Registar stvarnih vlasnika postao je operativan 1. siječnja 2020. U cilju razumijevanja stvarnog vlasništva, Ured je svakodnevno pružao stručnu pomoć obveznicima upisa u Registar bilo putem telefonskih upita ili e-maila (izdano oko 200 pisanih odgovara na upite).

Radi daljnjeg jačanja transparentnosti i dostupnosti podataka o stvarnom vlasništvu, javnosti je u siječnju 2020. omogućen pristup podacima o stvarnom vlasniku - fizičkoj osobi/fizičkim osobama pravne osobe (ime i prezime, država prebivališta, mjesec i godina rođenja, državljanstvo, podatci o prirodi i opsegu stvarnoga vlasništva) putem sustava e-Građani, čime je javnosti osiguran besplatan pristup podacima o stvarnom vlasništvu iz Registra.

S ciljem osiguranja sigurne i djelotvorne međusobne povezanosti nacionalnih registara stvarnih vlasnika država članica Europska komisija je tijekom 2020. započela aktivnosti vezane za rješavanje tehničkih i operativnih pitanja međusobne povezanosti u koje aktivnosti su uključeni Ured i Financijska agencija koja za Ministarstvo financija operativno vodi Registar.

Sporazumi o dostupnosti podataka iz Registra stvarnih vlasnika s nadležnim nadzornim i državnim tijela

Ured je u 2020. sklopio (9) devet Sporazuma o dostupnosti i pregledu podataka o stvarnom vlasništvu iz Registra stvarnih vlasnika. Sporazumi su sklopljeni sa Ministarstvom unutarnjih poslova, Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske (uključuje Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, županijska i općinska državna odvjetništva), Ministarstvom pravosuđa i uprave, Poreznom upravom, Financijskim inspektoratom, Carinskom upravom, Hrvatskom narodnom bankom, Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga i Državnim zavodom za statistiku.

Potpisivanjem Sporazuma uveden je automatiziran mehanizam kojim je nadležnim državnim tijelima osiguran pravodoban i djelotvoran pristup podacima i informacijama o stvarnom vlasništvu čime se omogućava automatizirano pretraživanje podataka i informacija o stvarnom vlasništvu pravnih subjekata, trustova i s trustom izjednačenih pravnih subjekata stranog prava.

Provođenje upravnog postupka po zahtjevima pravnih subjekata radi ograničenja javnog pristupa podacima o stvarnom vlasništvu iz Registra stvarnih vlasnika

U iznimnim okolnostima, na pojedinačnoj osnovi i na obrazloženih zahtjev pravnog subjekta, te radi zaštite prava na poštovanje privatnog života i zaštitu osobnih podataka od javnog pristupa podacima i informacijama o stvarnom vlasništvu pravnih subjekata, Ured provodi upravni postupak radi utvrđivanja opravdanosti podnesenog zahtjeva za ograničenje javnog pristupa podacima i informacijama o stvarnom vlasništvu.

Tijekom 2020. Ured je zaprimio tri zahtjeva pravnih subjekata radi ograničenja javnog pristupa podacima o stvarnom vlasništvu iz Registra stvarnih vlasnika. Na temelju zaprimljenih zahtjeva izdana su tri zaključka pravnim subjektima radi pravilnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i okolnosti bitne za odlučivanje u predmetnim upravnim stvarima. Nakon provedenog uspravnog postupaka Ured je u 2020. donio tri rješenja.

6. MEĐUINSTITUCIONALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA UREDA

6.1. Međuinstitucionalna suradnja Ureda

U cilju jačanja daljnje međuinstitucionalne suradnje potpisan je *Protokol o suradnji i uspostavi Međuinstitucionalne radne skupine za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma* (dalje u tekstu: MIRS) koji je stupio na snagu 1. ožujka 2007. godine.

U radu MIRS-a sudjeluju predstavnici 11 institucija nadležnih za suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma: Ured, Financijski inspektorat, Porezna uprava, Carinska uprava, HNB, HANFA, MUP, DORH, SOA, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova.

U okviru MIRS-a osnovane su i dvije podskupine:

1. Podskupina MIRS za nadzor - osnovana 12. svibnja 2011.
2. Operativna podskupina MIRS - osnovana 08. rujna 2011.

Podskupina MIRS za nadzor osnovana je s ciljem jačanja koordinacije i razmjene iskustava i najboljih praksi postupanja tijela zaduženih za nadzor provedbe mjera i radnji sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. Zadaće Podskupine MIRS za nadzor su razmjena statističkih podataka o provedenim nadzorima, razmjena iskustava iz nadzora („*best practices*“), razmjena informacija o uočenim nepravilnostima u primjeni Zakona, jačanje i koordinacija nadzornih aktivnosti te razmjena podataka o planovima nadzora.

Operativna podskupina MIRS sastaje se s ciljem davanja uzajamne povratne informacije u konkretnim predmetima povezanim s pranjem novca ili financiranjem terorizma te rada na konkretnim predmetima i koordinaciji postupanja.

U 2020. godini održana su 2 sastanka MIRS-a: 04.03.2020. i 28.10.2020.

6.1.1. Nacionalna procjena rizika od pranja novca i financiranja terorizma

Člankom 5. stavkom 1. Zakona propisano je da Republika Hrvatska u svrhu prepoznavanja, procjene, razumijevanja i smanjenja rizika od pranja novca i financiranja terorizma provodi nacionalnu procjenu rizika od pranja novca i financiranja terorizma (dalje u tekstu: Nacionalna procjena rizika). Nacionalna procjena rizika će se redovito ažurirati svake četiri godine, a po potrebi i ranije.

Obveza provođenja Nacionalne procjene rizika u svrhu prepoznavanja, procjene, razumijevanja i smanjenja rizika od pranja novca i financiranja terorizma preuzeta je u Zakon u skladu s člankom 7. Direktive (EU) 2015/849 i Preporukom 1 FATF-a.

Sukladno članku 5. stavku 5. Zakona, provođenje Nacionalne procjene rizika koordinira se kroz rad MIRS-a.

U projektu Nacionalne procjene rizika, koji je započeo 2018. godine, sudjelovali su predstavnici državnih tijela koji sudjeluju u radu MIRS-a, predstavnici drugih državnih tijela i predstavnici privatnog sektora (banke i drugi obveznici provedbe mjera sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma).

U izradi Nacionalne procjene rizika korištena je Metodologija Svjetske banke kako bi se iskoristila već stečena iskustva pojedinih sudionika i znanje o Metodologiji te olakšala usporedba podataka i zaključaka, budući je Metodologija Svjetske banke korištena i prilikom izrade prve Nacionalne procjene rizika.

Metodologija Svjetske banke predviđa rad na 8 različitih modula:

- Modul 1: identificiranje prijetnje za pranje novca
- Modul 2: nacionalna ranjivost
- Modul 3: ranjivost bankarskog sektora
- Modul 4: ranjivost sektora vrijednosnih papira
- Modul 5: ranjivost sektora osiguranja
- Modul 6: ranjivost ostalih financijskih institucija
- Modul 7: ranjivost sektora nefinancijskih institucija
- Modul 8: procjena rizika od financiranja terorizma

Vlada Republike Hrvatske je Zaključkom od 25.06.2020. (KLASA: 022-03/20-07/165, URBROJ: 50301-25/16-20-5) donijela Nacionalnu procjena rizika od pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj s Akcijskim planom za smanjenje identificiranih rizika.

Akcijski plan za smanjenje identificiranih rizika sadržava 13 mjera za učinkovito smanjenje identificiranih rizika:

	<i>Mjera</i>		<i>Mjera</i>
1.	<i>Organiziranje edukacija za službenike Ureda za sprječavanje pranja novca o kaznenim djelima i kaznenopravnim postupanjima</i>	7.	<i>Jačanje administrativnih kapaciteta nadzornog tijela</i>
2.	<i>Organiziranje edukacija za službenike Ureda za sprječavanje pranja novca o poreznim prijevarama</i>	8.	<i>Jačanje administrativnih kapaciteta Ureda za sprječavanje pranja novca i Financijskog inspektorata</i>
3.	<i>Zapošljavanje financijskih istražitelja u Državnom odvjetništvu u Odjelima za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom</i>	9.	<i>Povećanje broja nadzornih aktivnosti temeljem utvrđenim rizicima od pranja novca i financiranja terorizma</i>
4.	<i>Nastavak jačanja suradnje i razmjene informacija putem Međuinstitucionalne radne skupine za nadzor sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma</i>	10.	<i>Redovito dostavljanje povratne informacije obveznicima vezano za prijavu sumnjivih transakcija, sredstava i osoba</i>
5.	<i>Revizija sporazuma o razmjenjivanju informacija i suradnji na području nadzora nad provedbom Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma</i>	11.	<i>Prikupljanje i analiza statističkih podataka i drugih informacija za nefinancijski sektor obveznika kroz izradu i slanje upitnika obveznicima radi prikupljanja potrebnih informacija u svrhu procjene rizika, te vođenje baza podataka koje će se redovito ažurirati</i>
6.	<i>Edukacija o primjerima dobre prakse u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma za obveznike</i>	12.	<i>Jačanje informatičke infrastrukture Ministarstva financija nabavom novih i održavanjem postojećih aplikacija</i>
		13.	<i>Organiziranje kontinuirane edukacije zaposlenika nadzornih tijela</i>

6.2. Međunarodna suradnja

Bilateralna suradnja Ureda s inozemnim FOJ

Ured je ovlašten, sukladno odredbama članka 127. stavka 7. ZSPNFT, s inozemnim FOJ potpisati sporazume (memorandume) o suglasnosti radi unaprjeđenja suradnje vezano za razmjenu podataka, informacija i dokumentacije u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, iako potpisivanje memoranduma o suglasnosti nije preduvjet za međunarodnu suradnju Ureda s inozemnim FOJ-evima.

Ured ima potpisane sporazume o suglasnosti s 37 inozemnih FOJ. U 2020. godini započeli su pregovori s FOJ Japanom, a vezano za sklapanje sporazuma o suglasnosti.

Također, u sklopu međunarodne bilateralne suradnje Ured proaktivno surađuje s inozemnim FOJ u razmjeni „*najboljih praksi*“. Tako je u 2020. godini Ured odgovorio na upite inozemnih FOJ u svezi:

- Nadzornih tijela u Republici Hrvatskoj nadležnih za nadzor mjera, radnji i postupaka za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorizma od strane obveznika (banke i dr. obveznici)
- Registra stvarnih vlasnika
- Međunarodnih mjera ograničavanja
- Registra računa i sefova
- Korištenja podataka koji se prikupljaju temeljem ZSPNFT
- Pružatelja usluga razmjene virtualnih i fiducijarnih valuta, te pružatelja skrbničke usluge novčanika
- Odredbi Kaznenog zakona u odnosu na definicije kaznenih djela pranja novca i financiranja terorizma.

Multilateralna suradnja Ureda

Radi što učinkovitije međunarodne suradnje u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma, Ured je u lipnju 1998. godine postao punopravni član Egmont grupe. Egmont grupa je međunarodna organizacija nacionalnih ureda za sprječavanje pranja novca koja obuhvaća 166 nacionalnih financijsko-obavještajnih jedinica (FIU - *Financial Intelligence Unit*).

FIU.NET

FIU.NET je zaštićena decentralizirana računalna mreža za međunarodnu razmjenu obavještajnih podataka između financijsko-obavještajnih jedinica kojom su povezane sve države članice Europske unije što znači da ne postoji središnja baza podataka u jednoj određenoj državi članici gdje su pohranjeni svi razmijenjeni podaci, već se prilikom slanja podataka razmjenjuju podaci koji su sigurno pohranjeni samo na FIU.NET bazi podataka u prostorijama FOJ koje su uključene u razmjenu. To je važan uvjet koji jamči da samo FOJ „*posjeduje*“ informacije za koje je zadužena.

FIU.NET kombinira najmoderniju tehnologiju te omogućava sigurnu, brzu i jednostavnu razmjenu informacija između FOJ DČ. Također, na brži i efikasniji način omogućuje usporedbu podataka, kao i statistike koristeći MATCH3 tehnologiju usporedbe podataka.

Koristeći FIU.NET mrežu, FOJ RH ima mogućnost saznati u kojoj se FOJ DČ nalaze relevantne informacije bez da otkrije povjerljive podatke o predmetnim osobama. Time će se izbjeći

nepotrebno izlaganje informacija drugima FOJ, a ubrzati prikupljanje potrebnih informacija od FOJ koje informacije posjeduju.

EU FIU Platforma

EU FIU Platforma je neformalno tijelo koje je 2006. osnovala Europska komisija koja ujedno sudjeluje u njenim aktivnostima i pruža podršku.

Glavna misija EU FIU Platforme je olakšati suradnju između nacionalnih FOJ i razmjenu mišljenja o pitanjima suradnje, kao što je učinkovita međunarodna suradnja FOJ, identifikacija sumnjivih transakcija s prekograničnom dimenzijom, standardizacija formata izvješćivanja putem FIU.NET mreže ili njegovog sljednika te zajednička analiza prekograničnih slučajeva, kao i trendova i čimbenika relevantnih za procjenu rizika od pranja novca i financiranja terorizma kako na nacionalnoj tako i na nadnacionalnoj razini.

U 2020. godini održana su 4 sastanka EU FIU Platforme, kako slijedi:

- **43. sastanak EU FIU Platforme** održan je 10. veljače 2020. Na sastanku se raspravljalo o budućnosti decentralizirane računalne mreže FIU.NET, budućim inicijativama Europske komisije kao što su primjerice donošenje nove EU regulative i uspostava europskog nadzornog tijela u području SPNFT.
- **44. sastanak EU FIU Platforme** održan je 12. lipnja 2020. Europska komisija je na sastanku prezentirala svoj Akcijski plan za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, te se raspravljalo o budućnosti decentralizirane računalne mreže FIU.NET.
- **45. sastanak EU FIU Platforme** održan je 05. listopada 2020. Na sastanku se raspravljalo o pripremnim aktivnostima u svezi provođenja Nadnacionalne procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma u EU, o budućnosti decentralizirane računalne mreže FIU.NET, međunarodnom pristupu te razmjeni informacija o bankovnim računima i aktivnostima vezanima za međusobno povezivanje registara stvarnih vlasnika DČ.
- **46. sastanak EU FIU Platforme** održan je 01. prosinca 2020. Na sastanku se raspravljalo o projektu Nadnacionalne procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma u EU, informacijskom sustavu Carine, korištenju financijskih i drugih informacija sukladno Direktivi (EU) 2019/1153, o budućnosti decentralizirane računalne mreže FIU.NET, tzv. AML paket, suradnji EU FOJ-eva s nadzornim tijelima te su prezentirane informacije o postojećim i budućim projektima EU FIU Platforme.

U sklopu EU FIU Platforme, Ured je sudjelovao u projektu Europske komisije vezano za analizu odnosa između nacionalnih FOJ i obveznika (banke i dr.). U tu svrhu osnovana je radna skupina koja je od DČ prikupljala podatke putem upitnika. Ured je predmetni upitnik dostavio voditelju radne skupine 20.04.2020.

Skupina EGMLTF²

Članovi ove skupine predstavnici su visoke administrativne razine odgovorne za sprječavanje pranja novca u država članicama EU i zemalja EEA. Stručna skupina djeluje u neformalnom okruženju, a zadaće su joj sljedeće:

- podrška Europskoj komisiji u pripremi delegiranih akata
- podrška Europskoj komisiji u pripremi zakonodavnih prijedloga i političkih inicijativa
- koordinacija i razmjena mišljenja među DČ.

² *Expert group on Money Laundering and Terrorist Financing*

U 2020. godini održano je 5 EGMLTF sastanaka, kako slijedi:

- **23. EGMLTF sastanak** održan je 06. i 07. veljače 2020. Na sastanku se raspravljalo o visokorizičnim trećim državama, pripremi za FATF plenarnu sjednicu, procedurama i metodologiji FATF-a, implementaciji 4. i 5. AML Direktive, trustovima i sličnim pravnim uređenjima, javnom savjetovanju o virtualnoj imovini, o budućnosti decentralizirane računalne mreža FIU.NET, međusobnom povezivanju središnjih registara stvarnih vlasnika DČ te budućim aktivnostima Europske komisije u području SPNFT.
- **24. EGMLTF sastanak** održan je 19. svibnja 2020. Na sastanku se raspravljalo o implementaciji 4. i 5. AML Direktive, budućnosti decentralizirane računalne mreža FIU.NET, međusobnom povezivanju središnjih registara stvarnih vlasnika DČ, trustovima, Akcijskom planu Europske komisije, visokorizičnim trećim državama te pripremi za FATF plenarnu sjednicu.
- **25. EGMLTF sastanak** održan je 09. i 10. lipnja 2020. Na sastanku se raspravljalo o pripremi za FATF plenarnu sjednicu, visokorizičnim trećim državama i strukturalnim reformama.
- **26. EGMLTF sastanak** održan je 07. rujna 2020. Na sastanku se raspravljalo o delegiranom aktu Europske komisije vezano za visokorizične treće države, pripremi za MONEYVAL plenarnu sjednicu (prezentacija izvješća za Slovačku i Gruziju), implementaciji 4. i 5. AML Direktive, izvješću o trustovima i sličnim pravnim uređenjima i tzv. AML paketu Europske komisije.
- **27. EGMLTF sastanak** održan je 06. listopada 2020. Na sastanku se raspravljalo o pripremi za FATF plenarnu sjednicu, međusobnom povezivanju središnjih registara stvarnih vlasnika DČ, budućnosti decentralizirane računalne mreža FIU.NET, izvješću o trustovima i sličnim pravnim uređenjima, tzv. AML paketu Europske komisije, o uspostavi registara stvarnih vlasnika i registrima bankovnih računa DČ.

U sklopu skupine EGMLTF, Ured je sudjelovao u projektima Europske komisije vezano za prikupljanje podataka putem upitnika, a vezano za:

- identifikaciju trustova i sličnih pravnih uređenja na području EU; Ured je dostavio podatke Europskoj komisiji 09. ožujka 2020.
- podatke tijela koja djeluju u sustavu SPNFT (statistički podaci, podaci o nadzoru, podaci FOJ-eva, podaci o dubinskoj analizi stranke te o stvarnom vlasništvu); Ured je dostavio podatke Europskoj komisiji 30. rujna 2020.

Vijeće za ekonomske i financijske poslove – ECOFIN

Vijeće za ekonomske i financijske poslove (*Economic and Financial Affairs Council* – ECOFIN) odgovorno je za gospodarsku politiku, porezna pitanja, financijska tržišta, kretanje kapitala i gospodarske odnose sa zemljama izvan EU-a. Vijeće ECOFIN koordinira gospodarske politike država članica, unapređuje konvergenciju njihovih gospodarskih rezultata i prati njihove proračunske politike. Isto tako, ono koordinira stajališta EU-a za sastanke na međunarodnoj razini, poput onih skupine G20, Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke.

Ured sudjeluje u pripremi prijedloga stajališta iz svoje nadležnosti za sastanke ECOFIN, na kojima Republiku Hrvatsku predstavlja ministar financija. U 2020. godini Ured je sudjelovao u izradi prijedloga stajališta za ECOFIN koji je održan 04. studenoga 2020., a u odnosu na točku dnevnog reda „*Zaključci Vijeća o Akcijskom planu Europske komisije za sveobuhvatnu politiku EU u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.*“

Odbor Vijeća Europe: MONEYVAL

Sukladno odluci MIRS, RH je u Odboru Vijeća Europe MONEYVAL (*Odbor stručnjaka za procjenu mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma*) zastupljena kroz stalnu tročlanu delegaciju koja se po potrebi proširuje dodatnim predstavnicima. Stalnu delegaciju čine predstavnici Ureda, MUP-a i DORH-a. Predstavnik Ureda voditelj je hrvatske delegacije pri Odboru MONEYVAL.

U 2020. godini održana je 1 hibridna plenarna sjednica Odbora MONEYVAL.

60. plenarna sjednica Odbora MONEYVAL (16. - 18. rujna 2020.)

Glavna tajnica Vijeća Europe, Marija Pejčinović Burić otvorila je prvu hibridnu plenarnu sjednicu MONEYVAL-a, koja je omogućila fizičko i virtualno sudjelovanje predstavnika država članica MONEYVAL-a. U svom govoru, glavna tajnica istaknula je ključnu ulogu MONEYVAL-a kao specijaliziranog tijela Vijeća Europe i kao ključnog partnera u globalnoj mreži na području sprečavanja pranja novca i suzbijanja financiranja terorizma (AML / CFT) predvođenoj FATF-om.

Na sjednici su raspravljena i usvojena *Izješća o 5. krugu evaluacije* Gruzije i Slovačke. Riječ je o prvim usvojenim izvješćima unutar globalne AML / CFT mreže od početka pandemije COVID-19. Također, usvojena su i *Izješća o napretku* (tzv. „follow-up“ izvješća) Bosne i Hercegovine, Otoka Man i Rumunjske.

Nadalje, održana je razmjena mišljenja s dr. Ioannisom Androulakisom, predsjednikom Konferencije država potpisnica Konvencije Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma, i Carlom Chiaromonteom, koordinatorom Vijeća Europe za borbu protiv terorizma.

6.3. Peti krug evaluacije Republike Hrvatske od strane MONEYVAL-a

U 2020. godine započet je proces 5. kruga evaluacije Republike Hrvatske od strane Odbora stručnjaka Vijeća Europe MONEYVAL, u okviru kojeg se procjenjuje učinkovitost sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj, odnosno.

1. usklađenost nacionalnog zakonodavstva s Preporukama FATF-a (ukupno 40 preporuka) - tzv. tehnička usklađenost

Usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s 40 preporuka FATF odnosi se na zakonske i podzakonske propise čiji su nositelji izrade odnosno aktivni sudionici u izradi sljedeća tijela državne vlasti:

- Ministarstvo financija
- Ministarstvo pravosuđa i uprave
- Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
- Ministarstvo unutarnjih poslova
- Hrvatska narodna banka
- Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga.

2. učinkovitost sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u odnosu na ispunjenje 11 neposrednih ciljeva propisanih u Metodologiji za procjenu usklađenosti s Preporukama FATF-a

Cilj procjene učinkovitosti sustava je ocijeniti čitav sustav sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma države i njegovo funkcioniranje u praksi. Kod procjene učinkovitosti, utvrđuje se postižu li se i u kojoj mjeri definirani ciljevi u skladu s Preporukama FATF-a.

Ured je tijekom 2020. godine, kao koordinator aktivnosti 5. kruga evaluacije RH, u skladu s metodologijom FATF-a dostavio MONEYVAL-u upitnik o tehničkoj usklađenosti i upitnik učinkovitosti, a u čijoj su izradi aktivno sudjelovali svi dionici sustava SPNFT u Republici Hrvatskoj - Ured za sprječavanje pranja novca, Financijski inspektorat, Porezna uprava, Carinska uprava, Državno odvjetništvo RH, Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatska narodna banka, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Sigurnosno-obavještajna agencija, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (članovi MIRS-a), kao i druga tijela.

Informacije koje su nadležna tijela dostavila u sklopu predmetnih upitnika poslužit će stručnom timu MONEYVAL-a za donošenje preliminarne procjene i pripremu za tzv. on-site posjet stručnog tima MONEYVAL-a RH. Svrha on-site posjeta je na temelju sastanaka s predstavnicima državnih tijela i obveznika (banke i dr.) procijeniti učinkovitost sustava države koja se nalazi u postupku evaluacije.

7. PRIKAZ SLUČAJEVA DOSTAVLJENIH OD STRANE UREDA NADLEŽNIM TIJELIMA

U nastavku prikazujemo sažete anonimne primjere konkretnih slučajeva sa sumnjom na pranje novca i financiranje terorizma koje je Ured dostavio nadležnim državnim tijelima i inozemnim financijsko-obavještajnim jedinicama na daljnje postupanje i procesuiranje.

SLUČAJ 1.: SUMNJIVE TRANSAKCIJE POVEZANE S PODIZANJEM GOTOVINE SA RAČUNA TVRTKI

Inicijalizacija slučaja:

Ured je započeo operativnu analizu transakcija i osoba temeljem obavijesti banke o sumnjivim transakcijama vezane za priljev sredstava u znatnom iznosu po računu tvrtke 1 (13,3 milijuna kuna) koji se odmah transferira na više računa različitih tvrtki, kako je prikazano na Slici 1.

Postupanje Ureda: analitičko obavještajni rad Ureda:

Operativnom analizom od strane Ureda utvrđeno je da je na račun domaće tvrtke (tvrtka 1) u manje od dvije godine uplaćen iznos od najmanje 15,6 milijuna kuna. Uplate na račun tvrtke 1 izvršila je druga domaća tvrtka (tvrtka 2). Po izvršenim uplatama sa računa domaće tvrtke (tvrtka 1) sredstva se transferiraju na račune drugih šest tvrtki (dvije su pravnog oblika j.d.o.o.) sa čijih računa se sredstva podižu u gotovini, ili se dalje transferiraju na račune drugih dviju tvrtki pravnog oblika j.d.o.o. čiji stvarni vlasnici su državljani Srbije koji uplaćena sredstva u cijelosti podižu u gotovini. Isplate u gotovini se strukturiraju na manje iznose kako bi se izbjegla obveza obavještavanja o gotovinskim transakcijama. Kao svrhu podizanja gotovine s računa predmetnih tvrtki najčešće je navedeno pokrivanje materijalnih troškova i povrat pozajmica.

Nadalje analitičkom obradom utvrđeno je da se radi o povezanim tvrtkama na način da je stvarni vlasnik tvrtke 1 ujedno stvarni vlasnik dviju tvrtki kojima tvrtka 1 transferira novac, druge dvije tvrtke kojima je tvrtka 1 transferirala novac imaju istog stvarnog vlasnika. Osim toga, isti su kao i jedan od stranih državljana koji je stvarni vlasnik jedne od predmetnih tvrtki, evidentirani u kaznenim evidencijama MUP-a zbog kaznenih djela (kazneno djelo krađa i teška krađa, kazneno djelo krivotvorenje isprava i kazneno djelo nedozvoljena trgovina).

Slijedom prikupljenih i analiziranih podataka, Ured je sukladno odredbama članka 119. Zakona izdao banci dva naloga za stalno praćenje financijskog poslovanja dviju predmetnih tvrtki a zbog sumnje na pranje novca.

Ured je sukladno svojim ovlastima (članak 117. Zakona) izdao banci nalog za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjivih transakcija po računu jedne od predmetnih tvrtki u iznosu od 298.000,00 kuna o čemu je obavijestio DORH te nadležno državno odvjetništvo. Nalog Ureda za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjivih transakcija potvrđen je rješenjem nadležnog sudca istrage o privremenoj obustavi izvršenja financijskih transakcija (na rok od dvije godine) sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Rezultati aktivnosti Ureda:

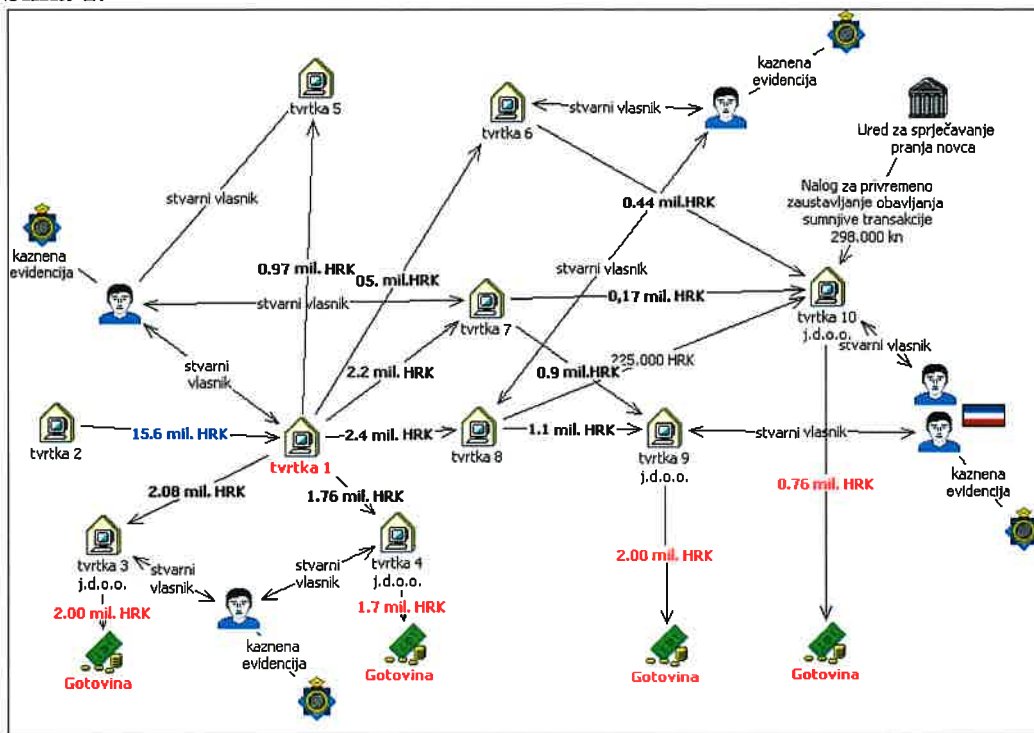
Slijedom prikupljenih podataka u operativnoj analizi sumnjivih transakcija i osoba utvrđena je sumnja u istinitost i ekonomsku opravdanost transakcija izvršenih po računima predmetnih tvrtki odnosno postoji sumnja da se uključivanjem velikog broja tvrtki preko čijih računa je u kratkom vremenskom razdoblju evidentiran veliki broj plaćanja najvjerojatnije na temelju nevjerodostojnih računa (računi za fiktivne poslove) pokušalo prikriti nezakonite aktivnosti s područja gospodarskog kriminaliteta i/ili porezne utaje.

Opisani slučaj Ured je dostavio na daljnje nadležno postupanje i procesuiranje Poreznoj upravi DORH-u i MUP-u, a zbog sumnje u počinjenje kaznenog djela pranja novca iz članka 265. KZ-a u RH.

Karakteristike slučaja:

- priljev sredstava u znatnom iznosu koji se odmah transferira na više različitih računa ili podiže u gotovini,
- podizanje gotovine s računa tvrtki radi pokrivanja materijalnih troškova i povrata pozajmica,
- isplate u gotovini se strukturiraju na manje iznose kako bi se izbjegla obveza obavještanja Ureda o gotovinskim transakcijama,
- jednostavno društvo sa ograničenom odgovornošću je najčešći pravni oblik tvrtki sa čijih računa se podiže gotovina a osnivači istih su strani državljani,
- direktori/osnivači/vlasnici tvrtki evidentirani u kaznenim evidencijama,
- izdavanje naloga za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjivih transakcija osiguravajućem društvu od strane Ureda,
- rješenja suca istrage o privremenim obustavama izvršenja financijskih transakcija,

Slika 1.

SLUČAJ 2.: SUMNJIVE TRANSAKCIJE POVEZANE S POLICAMA ŽIVOTNOG OSIGURANJA

Inicijalizacija slučaja:

Ured je započeo operativnu analizu transakcija i osoba temeljem obavijesti osiguravajućeg društva koja se odnosi na sumnjive transakcije vezane za isplate osigurane svote koje su ugovorene policama životnog osiguranja (ukupne vrijednosti od 100.000,00 eura) koje glase na stranu fizičku osobu koja se dovodi u vezu s kriminalnim aktivnostima u inozemstvu, kako je prikazano na Slici 2..

Postupanje Ureda: analitičko obavještajni rad Ureda:

Operativnom analizom od strane Ureda utvrđeno je da su dvije police životnog osiguranja koje glase na stranu fizičku osobu istekle a osiguravajuće društvo kod koje ista osoba ima ugovorene police isplatu ugovorenih iznosa u ukupnom iznosu od 100.000,00 eura (nije istekom polica životnog osiguranja isplatila osigurane svote koje su ugovorene policama životnog osiguranja) nije izvršilo iz razloga što su iz medija saznali da je predmetna strana fizička osoba osuđena zbog organiziranog kriminala i pranja novca.

Nadalje, analitičkom obradom je utvrđeno da je strana fizička osoba premije osiguranja plaćala sa svog nerezidentnog računa otvorenog u jednoj banci u RH te da je predmet istrage stranih tijela progona zbog sumnje na počinjenje kaznenog djela kriminalnog udruživanja s ciljem počinjenja kaznenih djela lihvarstva, pranja novca, izdavanja i/ili korištenja faktura za nepostojeće poslovanje.

Nadalje, predmetna strana fizička osoba bila je predmet ranijih analitičkih obrada u slučajevima koje je Ured zbog sumnje u počinjenje kaznenog djela pranja novca dostavio na daljnje postupanje nadležnim državnim tijelima u RH i u okviru kojih je izdao bankama naloge za privremeno zaustavljanje izvršenja sumnjivih transakcija u ukupnom iznosu od 1.210.000,00 eura. U navedenim slučajevima utvrđena je povezanost predmetne fizičke osobe s talijanskim državljanima koji su vlasnici dviju hrvatskih tvrtki preko čijih računa su evidentirani sumnjivi priljevi iz Italije s računa talijanskih tvrtki od kojih su neke bile predmet istraga zbog sumnje na porezne prijevare.

Ured je sukladno svojim ovlastima (članak 117. Zakona) izdao osiguravajućem društvu nalog za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjivih transakcija isplate osiguranih svota u ukupnom iznosu od 100.000,00 eura koje su ugovorene policama životnog osiguranja, o čemu je obavijestio DORH te nadležno državno odvjetništvo. Nalog Ureda za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjivih transakcija potvrđen je rješenjem nadležnog sudca istrage o privremenoj obustavi izvršenja financijskih transakcija (na rok od dvije godine) sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Rezultati aktivnosti Ureda:

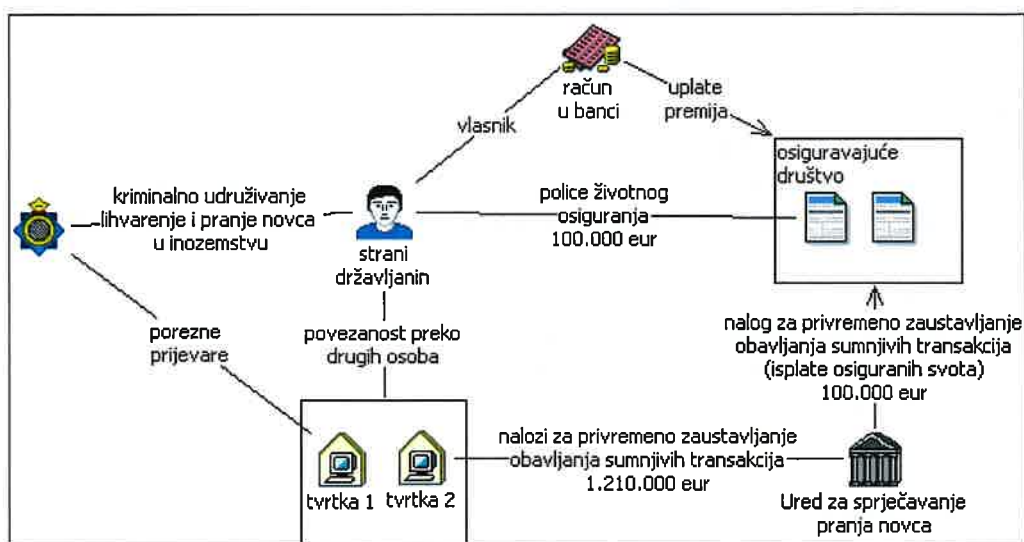
Slijedom prikupljenih podataka u operativnoj analizi sumnjivih transakcija i osoba utvrđena je sumnja da se ugovaranjem polica životnog osiguranja pokušao prikriti nezakoniti izvor novca obzirom da postoji sumnja da novac kojim je strana fizička osoba platila premije osiguranja potječe od kaznenih djela počinjenih u inozemstvu.

Opisani slučaj Ured je dostavio na daljnje nadležno postupanje i procesuiranje nadležnom državnom odvjetništvu i DORH-u, a zbog sumnje u počinjenje kaznenog djela pranja novca iz članak 265. KZ-a u RH.

Karakteristike slučaja:

- strana fizička osoba ugovorila je police životnog osiguranja,
- strana fizička osoba je pod istragom zbog sumnje na počinjenje kaznenih djela u inozemstvu,
- izdavanje naloga za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjivih transakcija osiguravajućem društvu od strane Ureda,
- rješenja suca istrage o privremenim obustavama izvršenja financijskih transakcija,
- međunarodna suradnja Ureda s inozemnom financijsko- obavještajnom jedinicom

Slika 2.

SLUČAJ 3.: SUMNJIVE TRANSAKCIJE POVEZANE S RAČUNALNIM PRIJEVARAMA

Inicijalizacija slučaja:

Ured je započeo operativnu analizu transakcija i osoba temeljem obavijesti MUP-a u kojoj se navodi da postoji osnovana sumnja da je nepoznati počinitelj počinio kazneno djelo "Računalna prijevarama" iz članka 271. stavak 2. Kaznenog zakona, temeljem kojeg su na štetu oštećene osobe izvršene dvije doznake u ukupnom iznosu od 283.000,00 kuna, u korist računa otvorenog u banci u RH, kako je prikazano na Slici 3..

Postupanje Ureda: analitičko obavještajni rad Ureda:

Operativnom analizom od strane Ureda utvrđeno je da je račun u korist kojeg su doznačena sredstva u ukupnom iznosu od 283.000,00 kuna za koja postoji sumnja da su pribavljena počinjenjem kaznenog djela „Računalna prijevarama“ otvoren na ime strane fizičke osobe. Po navedenom računu osim navedenog iznosa evidentirana su još tri novčana priljeva iz inozemstva u ukupnom iznosu od 31.700,00 eura. Sredstva s računa strana fizička osoba podizala je na bankomatima u inozemstvu. Osim navedenog računa strana fizička osoba otvorila je u još jednoj banci u RH račun za koji je ugovorila uslugu digitalnog bankarstva uz mobilni uređaj s hrvatskim brojem. Međutim, ista banka je nedugo nakon otvaranja računa zatvorila račun odnosno prekinula poslovni odnos iz razloga što je utvrdila da putovnica koju je strana fizička osoba predložila prilikom otvaranja računa ne zadovoljava provjeru ispravnosti.

Ured je sukladno svojim ovlastima (članak 117. Zakona) izdao banci nalog za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjivih transakcija po računu strane fizičke osobe u iznosu od 19.800,00 eura i 170.000,00 kuna o čemu je obavijestio DORH te nadležno državno odvjetništvo. Nalozi Ureda za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjivih transakcija potvrđeni su rješenjima nadležnog sudca istrage o privremenoj obustavi izvršenja financijskih transakcija (na rok od dvije godine) sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Rezultati aktivnosti Ureda:

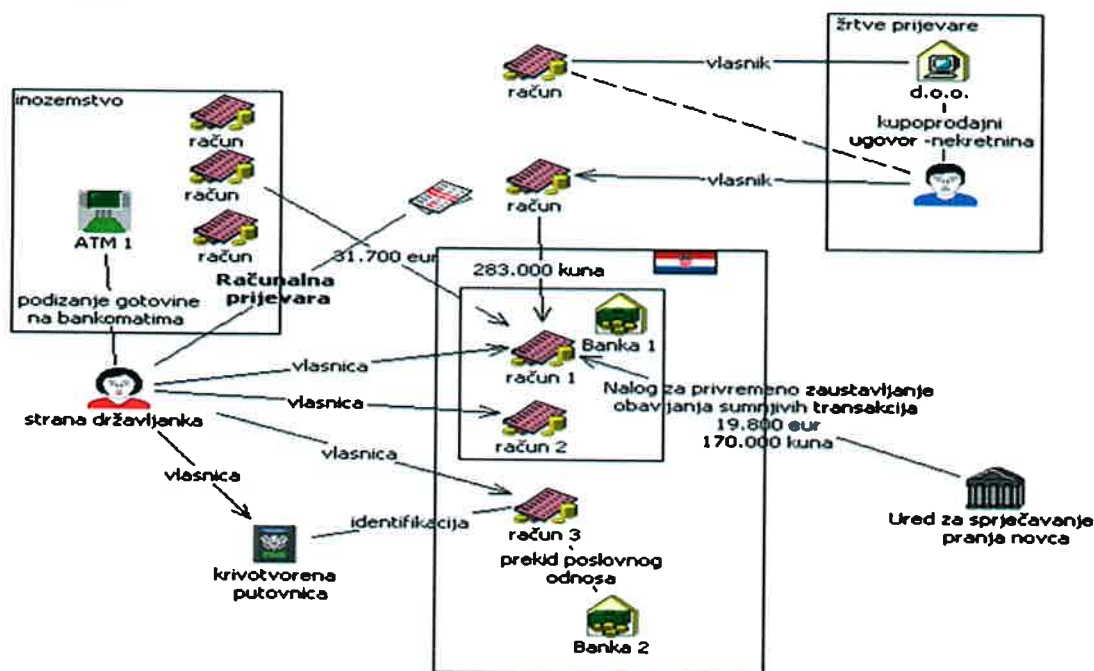
Slijedom prikupljenih podataka u operativnoj analizi sumnjivih transakcija i osoba utvrđena je sumnja da se opisanim transakcijama pokušao prikriti nezakoniti izvor novca koji potječe od počinjenja kaznenog djela računalne prijevare u inozemstvu odnosno da su se računi otvoreni na ime strane fizičke osobe u RH koristili za prebacivanje novca koji je pribavljen počinjenjem kaznenog djela računalne prijevare u inozemstvu.

Opisani slučaj Ured je dostavio na daljnje nadležno postupanje i procesuiranje MUP-u i DORH-u, a zbog sumnje u počinjenje kaznenog djela pranja novca iz članka 265. KZ-a u RH.

Karakteristike slučaja:

- strana fizička osoba otvara više računa u državi u kojoj nema prebivalište/boravište niti poslovne aktivnosti,
- nevaljani identifikacijski dokument,
- počinjenje kaznenog djela računalne prijevare u inozemstvu,
- izdavanje naloga za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjivih transakcija banci od strane Ureda,
- rješenja suca istrage o privremenim obustavama izvršenja financijskih transakcija

Slika 3.

SLUČAJ 4.: SUMNJIVE TRANSAKCIJE POVEZANE S PRIJEVAROM

Inicijalizacija slučaja:

Ured je započeo operativnu analizu transakcija i osoba temeljem obavijesti banke o sumnjivoj transakciji po računu tvrtke koja se odnosi na doznaku iz inozemstva u iznosu od 500.000,00 eura, kako je prikazano na Slici 4..

Postupanje Ureda: analitičko obavještajni rad Ureda:

Operativnom analizom od strane Ureda utvrđeno je da su sredstva u korist računa tvrtke doznačena iz Njemačke te da je odmah po priljevu zadano sedam naloga da se ista sredstva transferiraju u inozemstvo. Račun tvrtke do naprijed navedenog priljeva iz Njemačke bio je neaktivan odnosno po istome nije bio evidentiranih drugih transakcija.

Osnivač tvrtke i opunomoćena osoba po njezinom računu je francuski državljanin koji je već ranije bili predmet analitičke obrade Ureda zbog sumnje da se račun iste tvrtke ali koji je bio otvoren u drugoj banci u RH koristio za počinjenje kaznenog djela prijevare i s njim povezanog djela pranja novca i u okviru koje su istoj banci bili izdani nalozi za privremeno zaustavljanje izvršenja sumnjivih transakcija.

Obzirom na već ranije utvrđenu sumnju da se račun predmetne tvrtke koji je bio otvoren u drugoj banci u RH koristio za prikrivanje pravnog izvora novca koji potječe od kaznenog djela prijevare Ured je sukladno svojim ovlastima (članka 117. Zakona) izdao drugoj banci u kojoj predmetna tvrtka ima otvoren drugi račun nalog za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjivih transakcija (doznaka u inozemstvo) s računa tvrtke u ukupnom iznosu od 500.000,00 eura o čemu je obavijestio DORH te nadležno državno odvjetništvo. Nalog Ureda za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije potvrđen je rješenjem nadležnog sudca istrage o privremenoj obustavi izvršenja financijskih transakcija (na rok od dvije godine) sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Rezultati aktivnosti Ureda:

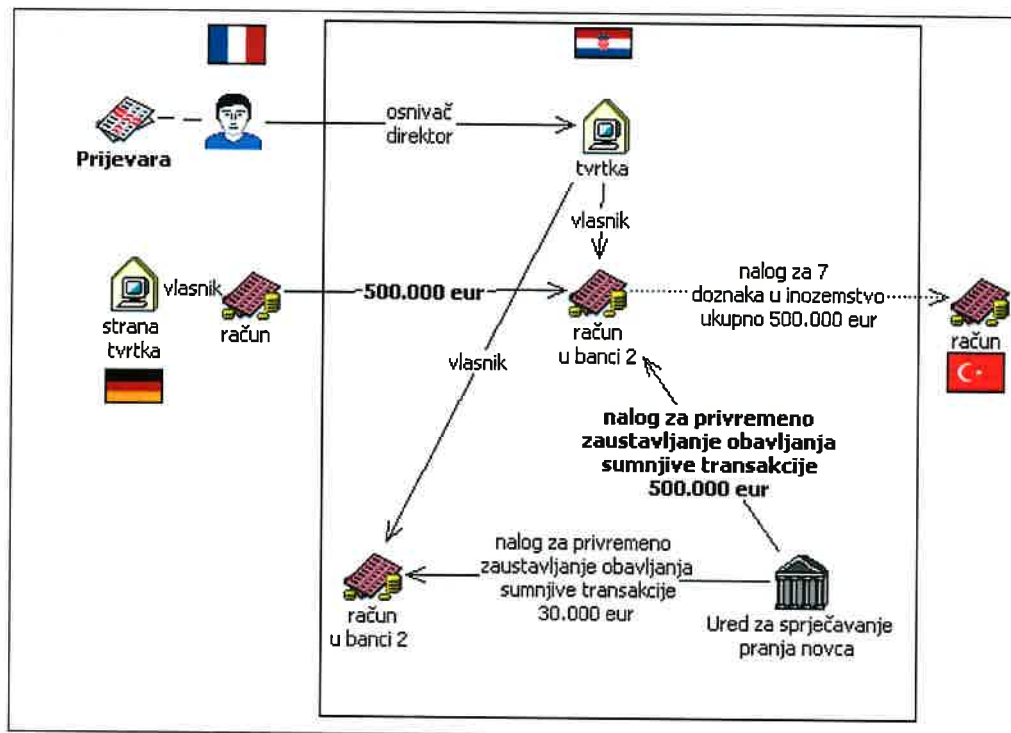
Slijedom prikupljenih podataka u operativnoj analizi sumnjivih transakcija i osoba utvrđena je sumnja da se opisanim transakcijama pokušao prikriti pravi izvor novca koji potječe od počinjenja kaznenog djela prijevare odnosno da je račun otvoren na ime tvrtke korišten za prebacivanje novca koji je pribavljen počinjenjem kaznenog djela prijevare u inozemstvu.

Opisani slučaj Ured je dostavio na daljnje nadležno postupanje i procesuiranje MUP-u i DORH-u, a zbog sumnje u počinjenje kaznenog djela pranja novca iz članka 265. KZ-a u RH.

Karakteristike slučaja:

- priljev značajnih sredstava iz inozemstva na račun tvrtke u RH te pokušaj transferiranja istih u inozemstvo,
- počinjenje kaznenog djela prijevare,
- izdavanje naloga za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije banci od strane Ureda,
- rješenja suca istrage o privremenim obustavama izvršenja financijskih transakcija

Slika 4.

SLUČAJ 5.: SUMNJIVE TRANSAKCIJE POVEZANE S PREPRODAJOM DROGE

Inicijalizacija slučaja:

Ured je započeo operativnu analizu transakcija i osoba temeljem obavijesti banke o sumnjivim transakcijama koje se odnose na pozajmice u ukupnom iznosu od 1.210.000,00 kuna koje je na račun tvrtke uplaćivao njezin vlasnik koji je prema javnim izvorima povezan s nezakonitim aktivnostima preprodaja droge, kako je prikazano na Slici 6..

Postupanje Ureda: analitičko obavještajni rad Ureda:

Operativnom analizom utvrđeno je da strana fizička osoba koja ima i hrvatsko državljanstvo u RH registrirala tvrtku za davanje u zakup plovnih prijevoznih sredstava te u jednoj banci u RH na svoje ime i na ime tvrtke otvorila račune. Na svoj osobni račun položila je stranu gotovinu u ukupnom iznosu od najmanje 163.000,00 eura koje je potom konvertirala u kune i prebacila na račun tvrtke u svrhu davanja pozajmica. Nakon uplaćenih pozajmica sredstva s računa tvrtke transferirala su se u inozemstvo na račun slovenske tvrtke te na račune leasing društva i osiguravajućeg društva u RH (u svrhu plaćanja leasinga za plovila i osiguranja plovila) i račune javnog bilježnika, knjigovodstvenog servisa i odvjetničkog društva. Osim uplata pozajmica na račun tvrtke izvršene su i uplate od druge tvrtke iz RH kojoj su osnivači i direktori iste osobe kao i kod slovenske tvrtke u korist koje su doznačena sredstva te uplata od crnogorske tvrtke čiji su vlasnici i osnivači rodbinski povezani s predmetnom stranom fizičkom osobom.

Godinu dana nakon osnivanja dolazi do promjene vlasničke strukture u tvrtki te ista zatvara račun u banci. Predmetna strana fizička osoba prestaje biti vlasnik te vlasnik tvrtke postaje njezin brat a tvrtka otvara novi račun u drugoj banci u RH preko kojeg nema evidentiranog prometa

Daljnjom analitičkom obradom utvrđeno je da je predmetna strana fizička osoba evidentirana kao počinitelj kaznenog djela krijumčarenje drogom u inozemstvu te stvaranja kriminalne organizacije.

Rezultati aktivnosti Ureda:

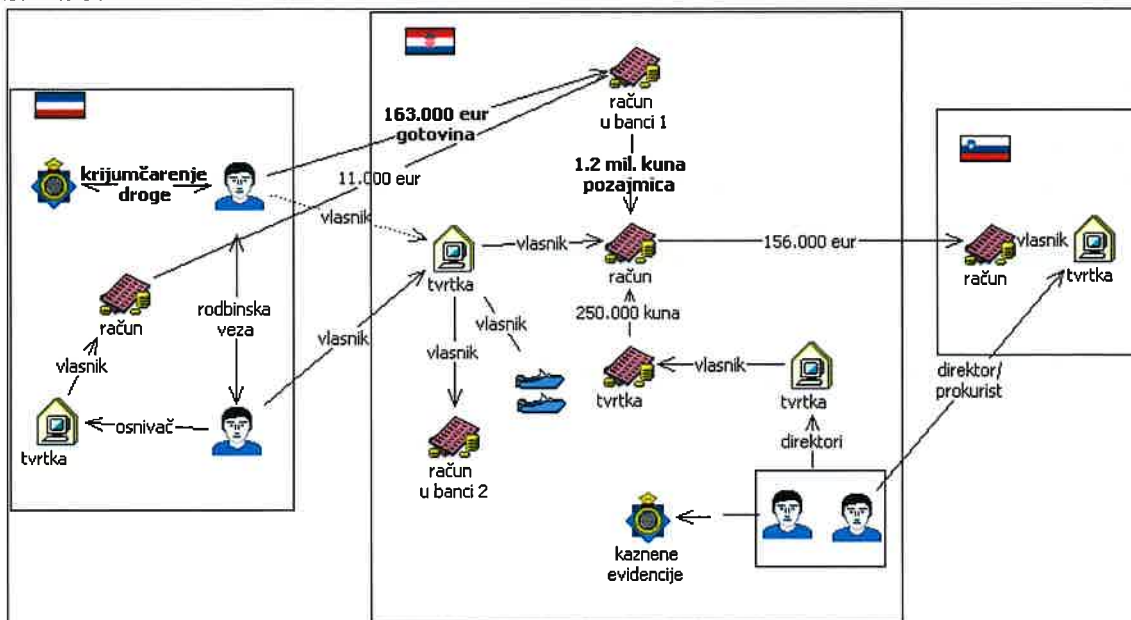
Slijedom prikupljenih podataka u operativnoj analizi sumnjivih transakcija i osoba utvrđena je sumnja da su transakcijama, koje su evidentirane po računima strane fizičke osobe i tvrtke, pokušao prikriti nezakoniti izvor novca koji potječe od krijumčarenja droge.

Opisani slučaj Ured je dostavio na daljnje nadležno postupanje i procesuiranje MUP-u, a zbog sumnje u počinjenje kaznenog djela pranja novca iz članka 265. KZ-a u RH i s njim povezanog predikatnog kaznenog djela neovlaštena proizvodnja i prodaja droge iz članka 190. KZ-a.

Karakteristike slučaja:

- strana fizička osoba otvara račun u banci u RH i na isti polaže gotovinu,
- strana fizička osoba registrira tvrtku u RH za iznajmljivanje plovinih prijevoznih sredstava,
- uplata pozajmica na račun tvrtke,
- plaćanje leasing rata za najam plovila,
- počinjene kaznenog djela krijumčarenje droge u inozemstvu,
- međunarodna suradnja Ureda s inozemnom financijsko-obavještajnom jedinicom

Slika 5.

SLUČAJ 6 : SUMNJIVE TRANSAKCIJE POVEZANE S ULAGANJEM U NEKRETNINE

Inicijalizacija slučaja:

Ured je započeo operativnu analizu transakcija i osoba temeljem obavijesti inozemne financijsko-obavještajne jedinice o stranoj fizičkoj osobi za koju se sumnja da je novac koji je moguće stekla počinjenjem kaznenog djela pronevjera preko tvrtke registrirane u RH ulagala u nekretnine, kako je prikazano na Slici 6..

Postupanje Ureda: analitičko obavještajni rad Ureda:

Operativnom analizom od strane Ureda utvrđeno je da je strani državljanin bio vlasnik off shore tvrtke koja je u RH osnovala tvrtku. Naknadno je vlasništvo u off shore tvrtki prenio na svoju suprugu koja od tada postaje njezin 100% vlasnik. Tvrtka u RH ima u vlasništvu nekretnine (unijete su u imovinu tvrtke).

Daljnjom operativnom analizom utvrđeno je da tvrtka u RH kupila dvije nekretnine ukupne vrijednosti od 6 milijuna eura, a sredstva kojima je platila nekretnine potječu od uplata njezinog osnivača off shore tvrtke a koju je financirao predmetni strani državljanin..

Rezultati aktivnosti Ureda:

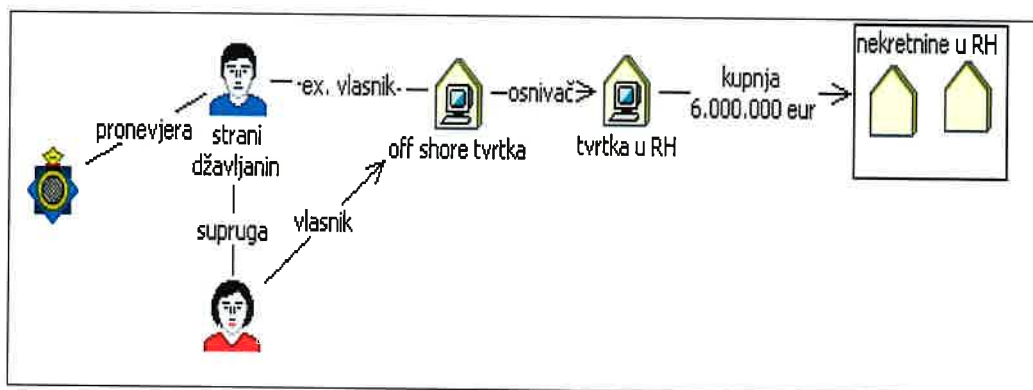
Slijedom prikupljenih podataka u operativnoj analizi sumnjivih transakcija i osoba utvrđena je sumnja da je strani državljanin novac za koji postoji sumnja da je stečen počinjenjem kaznenog djela pronevjera u inozemstvu ulagao u nekretnine u RH preko tvrtke u RH čiji osnivač je njegova off shore tvrtka .

Opisani slučaj Ured je dostavio na daljnje nadležno postupanje i procesuiranje DORH-u zbog sumnje u počinjenje kaznenog djela pranja novca iz članka 265. KZ-a u RH.

Karakteristike slučaja:

- strani državljanin posredstvom off shore tvrtke osniva tvrtku u RH
- transfer novca sa računa stranog državljana na račun off shore tvrtke koja ih potom transferira u korist tvrtke u RH
- kupnja nekretnina u RH preko tvrtke
- počinjenje kaznenog djela pronevjere u inozemstvu
- međunarodna suradnja Ureda s inozemnom financijsko-obavještajnom jedinicom

Slika 6.

SLUČAJ 7.: SUMNJIVE TRANSAKCIJE POVEZANE S POKUŠAJEM KUPNJE KRIPTOVALUTA

Inicijalizacija slučaja:

Ured je započeo operativnu analizu transakcija i osoba temeljem obavijesti pravne osobe koja se bavi razmjenom virtualnih i fiducijarnih valuta o sumnjivoj transakciji pokušaja kupnje kriptovalute BitCoin za ukupni iznos od 389.000 kuna od strane fizičke osobe, **kako je prikazano na Slici 7..**

Postupanje Ureda: analitičko obavještajni rad Ureda:

Operativnom analizom utvrđeno je da novčana sredstva na bankovnom računu kojima je predmetna fizička osoba pokušala kupiti kriptovalute potječu s bankovnog računa tvrtke koji je hakiran za ukupni iznos od 1.740.000 kuna. Sredstva s hakiranog računa tvrtke transferirana su u korist bankovnih računa predmetne fizičke osobe otvorenih kod dvije hrvatske banke kojim sredstvima je predmetna fizička osoba pokušala kupiti BitCoin-e i to izvršavanjem prijenosa novčanih sredstava u korist računa tri pravne osobe koje se bave razmjenom virtualnih valuta. Međutim, transakcije kupnje kriptovaluta kod dvije pravne osobe nisu izvršene i sredstva u iznosu od 889.000 kuna su vraćena u korist bankovnog računa predmetne fizičke osobe dok je kod treće pravne osobe obavljena kupnja BitCoin-a u iznosu od 299.000 kuna.

Za novčana sredstva u iznosu od 500.000 kuna koja su preostala na bankovnom računu predmetne fizičke osobe, Ured je sukladno članku 117. Zakona, izdao banci nalog za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije o čemu je obavijestio DORH te nadležno državno odvjetništvo. Nalog Ureda za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije potvrđen je rješenjem nadležnog sudca istrage o privremenoj obustavi izvršenja financijskih transakcija (na rok od dvije godine) sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Rezultati aktivnosti Ureda:

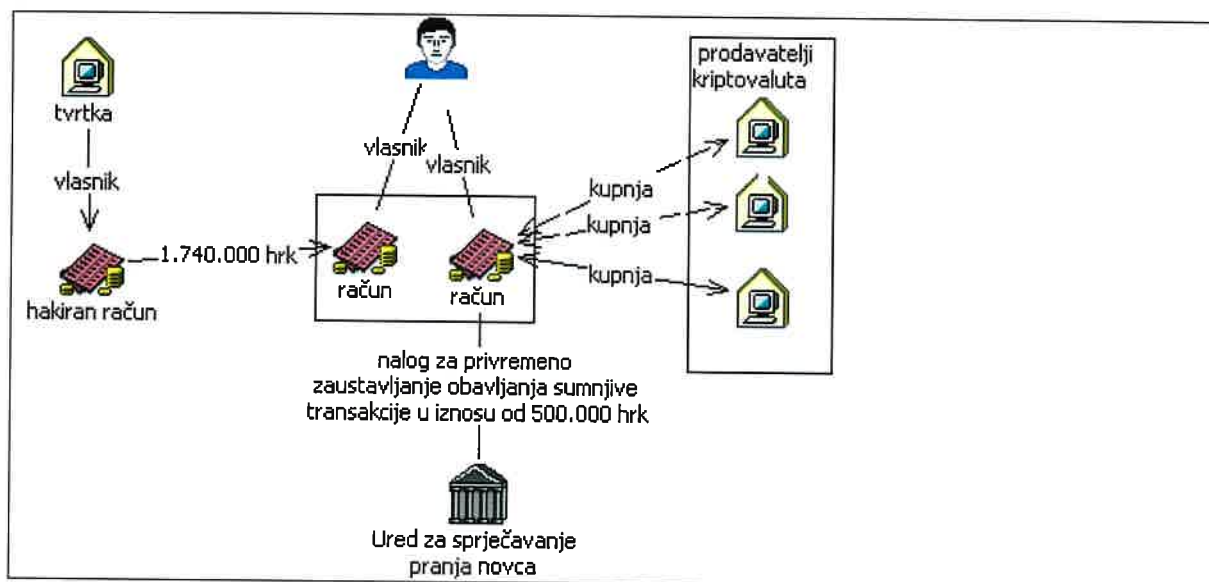
Slijedom prikupljenih podataka u operativnoj analizi sumnjivih transakcija i osoba utvrđena je sumnja da je fizička osoba pokušala novac koji je nezakonito stečen uložiti u kupnju kriptovaluta.

Opisani slučaj Ured je dostavio na daljnje nadležno postupanje i procesuiranje DORH-u i MUP PNUSKOK –u zbog sumnje u počinjenje kaznenog djela pranja novca iz članka 265. KZ-a u RH.

Karakteristike slučaja:

- novac koji je uplaćen na račune fizičke osobe potječe s računa tvrtke koji je hakiran
- kupnja kriptovaluta preko više tvrtki koje se bave razmjenom virtualnih valuta
- počinjenje kaznenog djela računalna prijevarena u RH
- izdavanje naloga za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije banci od strane Ureda
- rješenja suca istrage o privremenim obustavama izvršenja financijskih transakcija

Slika 7.

SLUČAJ 8: SUMNJIVE TRANSAKCIJE PO RAČUNIMA DOMAĆIH TVRTKI

Inicijalizacija slučaja:

Ured je započeo operativnu analizu transakcija i osoba temeljem obavijesti banaka o sumnjivim transakcijama podizanja velikih iznosa gotovine sa računa većeg broja tvrtki, kako je prikazano na Slici 8..

Postupanje Ureda: analitičko obavještajni rad Ureda:

Operativnom analizom od strane Ureda utvrđeno je da su se s računa sedam tvrtki podizali veliki iznosi gotovine. Tako je u period od jedne godine s računa tvrtki podignuto najmanje 39 milijuna kuna u gotovini. Pojedinačne isplate u gotovini bile su u manjim iznosima (najčešće 30.000,00 kuna do 50.000 kuna) s tim da se s računa pojedinih tvrtki u istom danu gotovina podizala u više navrata u više poslovnica iste banke. Kao svrhu podizanja gotovine s računa tvrtki kod najvećeg broja takvih isplata se navodilo da je svrha isplate u gotovini pozajmica ili materijalni troškovi. Podizanju gotovine prethodili su bezgotovinski transferi sa računa povezanih tvrtki.

Daljnjom operativnom analizom utvrđeno je da su vlasnici triju tvrtki strani državljani a čak deset fizičkih osoba koje su povezane s predmetnim tvrtkama (bilo da su osnivač ili direktori istih) su kazneno evidentirane za veći broj kaznenih djela iz domene organiziranog kriminaliteta, gospodarskog kriminaliteta, zlouporaba opojnih droga, napada na službenu osobu i dr.

Slijedom prikupljenih i analiziranih podataka, Ured je sukladno odredbama čl. 119. Zakona izdao trima bankama pet naloga za stalno praćenje financijskog poslovanja pet predmetnih tvrtki a zbog sumnje na pranje novca.

Ured je sukladno svojim ovlastima (čl. 117. Zakona), izdao trima bankama pet naloga za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjivih transakcija po računima četiri predmetne tvrtke

u ukupnom iznosu od 438.557,00 kuna o čemu je obavijestio DORH te nadležno državno odvjetništvo. Naloge Ureda za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije potvrđeni su rješenjima nadležnog sudaca istrage o privremenoj obustavi izvršenja financijskih transakcija (na rok od dvije godine) sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Rezultati aktivnosti Ureda:

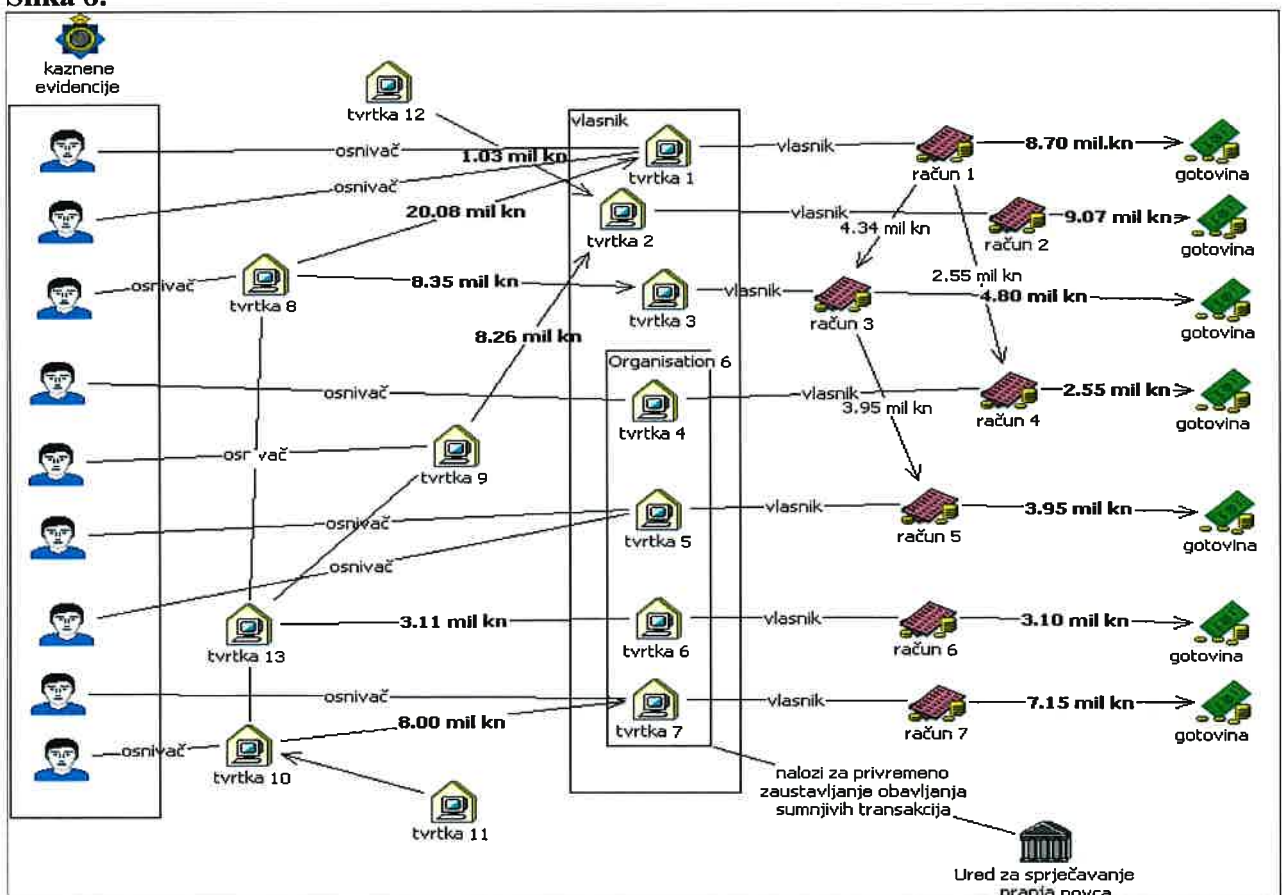
Slijedom prikupljenih podataka u operativnoj analizi sumnjivih transakcija i osoba utvrđena je sumnja da predmetne tvrtke čine organiziranu skupinu koja je u lancu plaćanja koja su izvršena između predmetnih tvrtki postoje najvjerojatnije i plaćanja koja su izvršena na temelju lažnih računa za nepostojeće kupoprodaje kako bi se opravdalo podizanje gotovine s računa te prikrile nezakonite aktivnosti u RH (porezno-kaznena djela) počinjenjem kojih je pribavljena protupravna imovinska korist.

Opisani slučaj Ured je dostavio na daljnje nadležno postupanje i procesuiranje Poreznoj upravi i DORH-u, a zbog sumnje u počinjenje kaznenog djela pranja novca iz čl. 265. KZ-a u RH i s njim povezanog predikatnog porezno-kaznenog djela.

Karakteristike slučaja:

- uzastopne isplate gotovine s računa tvrtki tijekom jednog dana ili nekoliko uzastopnih dana, a čija je ukupna vrijednost znatna
- osnivači/direktori tvrtki evidentirani u kaznenim evidencijama
- izdavanje naloga za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije banci od strane Ureda
- rješenja sudca istrage o privremenim obustavama izvršenja financijskih transakcija

Slika 8.

8. TIPOLOGIJE, UZORCI, TRENDOMI PRANJA NOVCA

U poglavlju 7. ovoga izvješća opisani su pojedinačni slučajevi sa sumnjom na pranje novca, koje slučajeve je Ured dostavio nadležnim državnim tijelima na daljnje postupanje i procesuiranje, a ovi slučajevi ukazuju na tipologije, uzorke i trendove pranja novca u Republici Hrvatskoj koje se ponavljaju kroz veći broj slučajeva sa sumnjom na pranje novca.

8.1. Tipologije pranja novca

• **Korištenje fiktivnih tvrtki za pranje novca**

Analitičko-obavještajnom obradom sumnjivih transakcija zaprimljenih od obveznika Zakona (banke) utvrđena je sljedeća tipologija sumnjivih transakcija po računima domaćih pravnih osoba (trgovačka društva registrirana za djelatnost skupljanja i gospodarenja otpadom i druga društva):

- promet po računima društava sastoji se isključivo od bezgotovinskih ulaznih transfera novčanih sredstava izvršenih po nalogima drugih društava, koja se uglavnom bave istom djelatnošću, te potom podizanja doznačenih sredstava s računa u gotovini i to najčešće tijekom istog ili sljedećeg dana
- po računima nema evidentiranih nikakvih dugih transakcija (isplate plaća, plaćanje poreza i prireza, plaćanje komunalnih računa, plaćanje najamnina, doznake prema dugim subjektima i dr.), iz kojih bi bilo razvidno da ista društva zaista imaju zaposlenike, poslovne prostore i da podmiruju obveze koje bi bile uobičajene za društva koja posluju u skladu sa zakonskim odredbama i propisima
- gotovinske isplate se strukturiraju, odnosno obavljaju više puta tijekom istog dana u iznosima manjima od 200.000 HRK, kako bi bile ispod praga za prijavu gotovinskih transakcija Uredu.

Prema tome, postoji sumnja da predmetne pravne osobe ispostavljaju fiktivne račune za prodaju robe, odnosno izdaju lažnu dokumentaciju o prometu roba koji nikad nije izvršen, s ciljem da se izbjegne plaćanje porezne obveze, da bi se u konačnici sredstva doznačena na temelju lažnih faktura podizala u gotovini s računa istih društava.

• **Korištenje gotovine za pranje novca**

Karakteristika navedene tipologije je da se radi prikrivanja pravog izvora novca za koji postoji sumnja da potječe iz nezakonitih aktivnosti koristi gotovina (polaganje na račune/ podizanje s računa) obzirom da je pri poslovanju s gotovinom otežano ući u trag sumnjivog novca i njegovog krajnjeg korisnika.

• **Korištenje računa za provođenje transakcija povezanih s računalnim prijevarama**

Karakteristika navedene tipologije je da se radi prikrivanja novca koji potječe od kaznenih djela iz područja računalnog kriminaliteta koristi veći broj računa fizičkih i pravnih osoba u više država kako bi se preko istih provele transakcije koje uključuju novac koji potječe od kaznenih djela iz područja računalnog kriminaliteta. U najvećem broju slučajeva fizičke osobe (angažirane kao financijske mule) nisu ni svjesne da su obavljajući navedene transakcije i same sudjelovale u pranju novca.

- **Korištenje Internet bankarstva za pranje novca**

Karakteristika navedene tipologije je da se korištenjem internet bankarstva (mobilnog bankarstva) omogućava brzo prebacivanje sredstava sa računa na račune, što ako ista predstavljaju imovinsku korist ostvarenu kriminalnim aktivnostima, otežava otkrivanje i blokadu iste.

8.2. Tipologije sumnjivih transakcija izvan bankarskog sektora

FINANCIJSKE INSTITUCIJE

- Više pojedinačnih uplata u kraćem vremenskom razdoblju na više računa u različitim fondovima.
- Poslovni odnos stranke nije usklađen sa njenim financijskim stanjem.
- Obveznik ima saznanja da se protiv stranke vodi kazneni postupak.

INSTITUCIJE ZA PRIJENOS NOVCA

- Više transakcija u kratkom vremenskom razdoblju.
- Stranka prima novac od više pošiljatelja iz različitih država /šalje novac različitim primateljima u različitim državama.
- Stranka šalje novca u korist osoba iz zemalja visokog rizika /prima novac od osoba iz zemalja visokog rizika.

JAVNI BILJEŽNICI

- Prijava velikog iznosa gotovine (nepoznatog izvora) u ostavinskom postupku.
- Prijenos poslovnih udjela za naknade koja nije u razmjeru s vrijednosti poslovnih udjela.
- Sjedište stjecatelja poslovnih udjela je u financijskim centrima.

RAČUNOVOĐE I POREZNI SAVJETNICI

- Obavljanje transakcija s računa jedne pravne osobe u korist računa druge pravne osobe, temeljem plaćanja za robu za koju obveznik sumnja da postoji.

RAZMJENA VIRTUALNIH I FIDUCIJARNIH VALUTA

- Prodaja kriptovalute bitcoin stečene prijevarom.
- Korištenje krivotvorenih osobnih dokumenata za identifikaciju kod obveznika koji vrši razmjenu virtualnih i fiducijarnih valuta.

8.3. Trendovi pranja novca

Slijedom konkretnih slučajeva sa sumnjom na pranje novca koje je Ured obrađivao u 2020. te uzimajući u obzir i druge faktore koji utječu na trendove pranja novca (vrsta kriminaliteta i njegovi pojavni oblici, zakonski okvir u području sprječavanja pranja novca,) za pretpostaviti je da će se nastaviti dosadašnji trendovi pranja novca i to kako slijedi:

- korištenje fiktivnih tvrtki za nezakonite aktivnosti iz područja gospodarskog kriminaliteta uključujući porezne utaje i s njima povezanog kaznenog djela pranja novca
- korištenje gotovine za prikrivanje nezakonitog izvora novca stečenog kaznenim djelima

- korištenje internet bankarstva za nezakonite aktivnosti iz područja računalnog kriminaliteta i s njima povezanog kaznenog djela pranja novca
- korištenje kriptovaluta za prikrivanje nezakonitog izvora novca stečenog kaznenim djelima

8.4. Procjena tekućih i budućih opasnosti od pranja novca u Republici Hrvatskoj

Polazeći od navedenih zajedničkih karakteristika pojedinih slučajeva te opisanih transakcija proizlaze i procjene tekućih i budućih opasnosti od pranja novca u Republici Hrvatskoj:

- zlouporaba računa tvrtki otvorenih u Republici Hrvatskoj za prikrivanje nezakonito stečenog novca u inozemstvu i Republici Hrvatskoj te ubacivanje istog u legalne financijske tokove u Republici Hrvatskoj
- ubacivanje gotovine koja je stečena nezakonito u inozemstvu i Republici Hrvatskoj u legalne financijske tokove u Republici Hrvatskoj
- zlouporaba Internet bankarstva za nezakonite aktivnosti iz područja kibernetičkog kriminaliteta povezane s pranjem novca
- zlouporaba kriptovaluta za prikrivanje nezakonitog stečenog novca

9. OCJENA RADA UREDA OD STRANE MEĐUNARODNIH INSTITUCIJA

Sve relevantne međunarodne organizacije i institucije (Vijeće Europe, Ujedinjeni narodi, Europska unija, Međunarodni monetarni fond, Svjetska banka) ocijenile su hrvatski model i preventivni sustav kao suvremen i većim dijelom usklađen s međunarodnim standardima. Učinkovitost sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj kao i usklađenost istoga s međunarodnim standardima kontinuirano i periodički procjenjuju licencirani međunarodni eksperti Vijeća Europe, Odbora za procjenu mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma (MONEYVAL).³

Rad Ureda, kao i rad drugih tijela iz sustava suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj je pod kontinuiranim i periodičnim procjenama od strane licenciranih međunarodnih eksperata Vijeća Europe, Odbora stručnjaka za procjenu mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma (MONEYVAL).

MONEYVAL je u Republici Hrvatskoj proveo četiri procjene/evaluacije učinkovitosti i usklađenosti sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (1999., 2002., 2006. i 2013. godine). Procjena učinkovitosti provedena je na temelju tada važećih Preporuka FATF⁴ za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma i EU standarda. Izvješća o ocjeni Republike Hrvatske usvojena su na plenarnim sjednicama MONEYVAL-a u Strasbourgu.

Zaključci Četvrtog kruga evaluacije Republike Hrvatske od strane Odbora Vijeća Europe MONEYVAL u odnosu na rad Ureda su sljedeći:

- zaposlenici Ureda su profesionalni, dobro obučeni, motivirani i redovito educirani
- visoki broj slučajeva sa sumnjom na pranje novca koje je Ured dostavio nadležnim tijelima na daljnje postupanje u usporedbi s brojem otvorenih analitičkih predmeta Ureda, ukazuje na visoku kvalitetu analitičko-obavještajnog rada Ureda
- predstavnici Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova istaknuli su da su analitički izvještaji Ureda visoke kvalitete i pružaju osnovu za pokretanje istraga.

Polazeći od svega naprijed navedenog te od izvješća o procjeni hrvatskog preventivnog sustava od strane međunarodnih tijela i institucija, stvarno stanje u prevenciji pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj može se ocijeniti kao pozitivno i zadovoljavajuće, što potvrđuje i činjenicu da se Republika Hrvatska do sada nije našla niti na jednoj "crnoj listi" nekooperativnih jurisdikcija prema FATF-u.

³ MONEYVAL jest odbor stručnjaka Vijeća Europe zadužen za praćenje provođenja mjera za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma

⁴ Preporuke FATF (eng. *Financial Action Task Force*) jesu međunarodni standardi o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma izdani od Skupine zemalja za financijsku akciju

10. PRIJEDLOZI ZA UNAPREĐENJE RADA UREDA I AKTIVNOSTI DRUGIH DIONIKA U SUSTAVU SPNFT

Obzirom na navedene tipologije/trendove pranja novca u 2020. godini, odnosno obzirom na procjenu tekućih i budućih opasnosti od pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj, te sukladno i preporukama međunarodnih relevantnih tijela, potrebno je:

Za Ured kao financijsko-obavještajnu jedinicu Republike Hrvatske

1. osigurati daljnje kadrovske ekipiranje Ureda popunjavanjem slobodnih radnih mjesta - analitičara,
2. osigurati izobrazbu i specijalizaciju djelatnika Ureda kroz unutarnje i vanjske (uključujući i međunarodne) oblike edukacije,
3. osigurati sredstva za sudjelovanje predstavnika Ureda na plenarnim i regionalnim sastancima Egmont grupe financijsko-obavještajnih jedinica.

Za druge dionike iz sustava SPNFT

1. Provođenje financijskih istraga u predmetima kod kojih postoji sumnja da je ostvarena nezakonita imovinska korist većeg opsega,
2. Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta tijela nadležnih za otkrivanje i sprječavanje kaznenih djela, tijela kaznenog progona te nadzornih tijela Ministarstva financija,
3. Unaprjeđenje suradnje između nadzornih tijela u razmjeni podataka i podizanju kvalitete provođenja nadzora usklađenosti sa SPNFT,
4. Korištenja podataka o stvarnome vlasništvu pravnih subjekata iz Registra stvarnih vlasnika,
5. Vođenje sveobuhvatne statistike o privremeno i trajno oduzetoj imovinskoj koristi stečenoj kaznenim djelom i međunarodnoj suradnji u predmetima pranja novca,

Navedeno je potrebno osigurati od strane svih nadležnih tijela iz sustava sprječavanja i suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj radi iznalaženja rješenja za identificirane slabosti u sustavu, a sve u cilju što učinkovitijeg odgovora na prepoznate tipologije/trendove pranja novca odnosno obzirom na tekuće i buduće opasnosti od pranja novca /financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj.

ZAKLJUČAK

Polazeći od dosadašnjih ocjena u Izvješćima Vijeća Europe (MONEYVAL) te drugih međunarodnih institucija o procjeni preventivnog sustava za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma u Republici Hrvatskoj, a u okviru toga imajući u vidu ključne pokazatelje i aktivnosti Ureda, kao financijsko-obavještajne jedinice Republike Hrvatske, proizlazi sljedeći zaključak:

- Republika Hrvatska je uspostavila preventivni model, s vodećom ulogom Ureda, kojim se sprječava zlouporaba korištenja financijskog sustava za pranje novca i financiranje terorizma
- Ured, kao financijsko-obavještajna jedinica Republike Hrvatske, na učinkovit način obavlja svoje zadaće, sukladno Zakonu i međunarodnim standardima, što potvrđuje da je Ured u potpunosti operativan i funkcionalan u svom radu
- Republika Hrvatska upotrebljava jednake preventivne standarde kao i ostale države članice EU, Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma usklađen je s Direktivom (EU) 2015/849 i Direktivom (EU) 2018/843.

U svrhu daljnjeg unaprjeđenja sustava, Ured provodi i planira provedbu projekata koji obuhvaćaju niz aktivnosti za postizanje ciljeva unaprjeđenja sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma:

Planirani projekti		
Naziv	Aktivnosti u provedbi projekta	Cilj
Provedbe mjera iz Akcijskog plana za smanjenje identificiranih rizika od pranja novca i financiranja terorizma (13 mjera)	Jedna od 13 mjera je provedena (u studenom 2020. potpisani su sporazumi o suradnji i razmjeni podataka, informacija i dokumentacije na području sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma s Poreznom upravom, Financijskim inspektoratom, HNB-om i HANFA-om. U tijeku su provedbe ostalih mjera od strane Ured i drugih državnih tijela koja su određena kao nositelji provedbe mjera iz Akcijskog plana.	Prepoznavanje, razumijevanje i utvrđivanje mjera smanjenja rizika od pranja novca i financiranja terorizma za Republiku Hrvatsku.
Popunjavanje sistematiziranih nepopunjenih radnih mjesta analitičarima	Proveden je natječaj za prijam u državnu službu na neodređeno vrijeme za dvoje stručnih. Temeljem provedenog natječaja u lipnju 2021. dvoje stručnih suradnika započeo će s radom u Uredu za sprječavanje pranja novca (u Službi za strategijske analize i informacijski sustav i Službi za prevenciju i nadzor obveznika)	Administrativno i institucionalno jačanje Ureda.
Povezivanje Registra stvarnih vlasnika s registrima stvarnih vlasnika iz drugih država članica putem europske središnje platforme	U 2020. Europska komisija započela je aktivnosti vezane za povezivanje središnjih registara stvarnih vlasnika država članica sukladno odredbama 5. Direktive EU 2018/843 EP i Vijeća i preporukama FATF-a. U aktivnosti vezane za povezivanje registara uključeni su Ured i Financijska agencija koja operativno vodi Registar.	Unaprjeđenje razmjene podataka DČ vezano za stvarno vlasništvo pravnih subjekata.

Izrada Nacionalne sigurne komunikacijske mreže za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma	Izrada Nacionalne sigurne komunikacijske mreže planirana je u okviru Programa Fonda za unutarnju sigurnost Republike Hrvatske 2021-2027 (Cilj: Bolja razmjena informacija) čija izrada je u tijeku a projekt će se financirati sredstvima Europske unije.	Unaprijedene razmjene informacija tijela u sustavu sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma i učinkovito prikupljanje statističkih podataka na nacionalnom nivou i u svrhu izvješćivanja europskih tijela.
Ažuriranje Nacionalne procjene rizika	Sudjelovanje u Nadnacionalnoj procjeni rizika koju provodi Europska komisija. Sukladno odredbama ZSPNFT, Hrvatska će ažurirati prethodnu provedenu NPR nakon četiri godine ili ranije ako se pojave novi rizici od PN/FT.	Pravovremena identifikacija novih rizika od PN/FT i njihovo učinkovito otklanjanje primjenom pristupa utemeljenom na riziku.

PREDSTOJNIK UREDA
Ivica Maros

KLASA: 470-04/21-04/1
 URBROJ: 513-12-04/010-21-1

Dostavljeno:

- Vladi RH (1)
- potpredsjedniku Vlade Republike Hrvatske i ministru financija (1)
- pismohrana (2)

